

Isonkyrön Joulu
2006

Hyvää vanhan ajan Joulua ja menestystä vuodelle 2007

Näissä Kivikirkon kansan maisemissa on hiljennytty Joulun viettoon jo satoja vuosia ennen meitä. Lujassa ollut leipä ja ankarammat elinolosuhteet tekivät ehkä vanhan ajan Joulusta nykyistä aidomman juhlan. Voimme kuvitella kuinka yritteliään kansan kiitokseen riitti jo välttämättöimpien elämän edellytysten saavuttaminen.

Meillä isonkyröläisillä on etuoikeus viettää Jouluaamme historiallisella paikalla. Täällä jos missä on mahdollista saavuttaa oikea vanhan ajan joulumieli.

Isonkyrön kunta

Isonkyrön Joulu 2006

Sisällysluettelo

Yrittäjäjärjestön vuosi 2006 Jyrki Mäkyne	4
Jouluinen tervehdys Jussi Lehtonen	5
Joulu -levon ja rauhoittumisen aika	
Mirva Mäki-Rammo	6-7
Herkkuvinkkejä jouluksi	8
Joulurunno	9
Kyrönjoki tulovii P. Viljanmaa	10-11
Vuoden 2006 yrittäjä Pirkko Viljanmaa	12-13
Tupakkia ostamas Risto Lehtonen	14-17
Ikolankylän "Fatiseurain" kronikka Anni Tulimäki	18
Säännöstelyaika Suomessa 1939-1954 Mirja Rinta	19
Tervajoen Kiviveistämö Oy	
Historiaa vuosien varrelta Ari Suokko	20-23
Banaanimerkillä Costa Ricaan Timo Karhu	24-27
Pohojalaanen jouluressitesti	28-29
Tapahtui Isossakyrössä	30

**Arki jäädä hetkeks saa kun käymme juhlaan jaloon.
Saanemme näin toivottaa, hyvää joulua joka taloon.**

Vapaaehtoinen lehtimaksu Isonkyrön Yrittäjät ry:n stipendirahaston hyväksi

Saajan tilinumero	Sp	492820-213113
	POP	472710-226359
	Nord	119530-21946

Isonkyrön Yrittäjät Ry

Maksaja

Allekirjoitus

Joululehti 2006

5,-

Yrittäjäjärjestön vuosi 2006

Näin vuoden loppuessa on aina tilaisuus hieman pysähtyä ja katsoa taaksepäin mennyttä vuotta. Mitä tavoiteltiin, mihin tähdättiin ja mitä odotettiin, sekä arvioida miten nämä suunnitelmat ovat toteutuneet. Seuraavassa muutamia mielestäni keskeisiä asioita kuluvan vuoden varrelta Etelä-Pohjanmaan Yrittäjien näkökulmasta.

Yksi merkittävä tapaus kuluvalla vuodelle on toimitusjohtajamme Pauli Kankaanpään siirtyminen uusiin tehtäviin. Paulin 16,5 vuotta Etelä-Pohjanmaan Yrittäjien toimitusjohtajana on ollut voimakasta kehityksen ja kasvun aikaa. Paulin panos henkilökohtaisesti on ollut erittäin merkittävä tämän kehityksen aikaansaamisessa. Pauli ansaitsee ison kiitoksen panoksestaan EPY:n tämän hetkiseen tilaan niin toimialueemme vaikuttajana kuin yrittäjien palvelijana ja edunvalvojana.

Yrittäjyysohjelman maakunnallistamishankkeessa ohjelmapäällikkönä toimiva, EPY:n kehityspäällikkö Juha Tall on ottanut isoja haasteita hakiessaan pohjalaisten yrittäjien ja yritystoiminnan kehittämisen kannalta keskeisiä kehittämisprosesseja. Tämän lisäksi pyritään löytämään vastuulliset organisaatiot keskeisten kehittämisprosessien vetäjiksi. Pyritään siis aitoon ja oikeaan työnjakoon, että perinteinen yrittäjyysmaakunta olisi sitä vielä tulevaisuudessakin.

Koko yhteiskuntamme kannalta iso haaste, ikääntyvien yrittäjien työn jatkajien löytämiseksi on tehty sukupolvenvaihdosprojektin jatkolla. Aluejärjestön yrityskauppa-palvelun ympärille rakennettu laaja asiantuntijaverkosto onkin ollut yhä useammassa omistajanvaihdoksessa niin luopuvan kuin aloittavankin yrittäjän tärkeä neuvonantaja.

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjien pitkään ja monilla tahoilla ajama yrittäjän perheenjäsenen sosiaaliturvaa koskeva uudistus eteni kuluvana vuonna lähes tavoitteeseemme. Tässä hyvä esimerkki sitkeän vaikuttamisen tuloksesta.

Kuluvan vuoden merkittävimpanä takaiskuna yrittäjille voidaan pitää yhteistoimintalain uudistuksen etenemistä eduskuntaan lähes yt-lakikomitean esittämässä muodossa. Vaikka laissa tapahtuu muitakin muutoksia, keskeisin ja vaikutuksiltaan merkittävin on kuitenkin soveltamisalan laajentaminen koskemaan myös 20-29 työntekijää työllistäviä pk-yrityksiä. Tämä tulee koskemaan n. 2800 uutta yritystä, joille lain myötä lisätään yli 30 uutta säädöstä, siitä miten ja millaisilla määrätyillä muodoilla yhteistyötä työntekijöiden kanssa tulee harjoittaa. Mitä tällä uudistuksella saadaan aikaan? Lisää byrokratiaa ja jäykkyyttä asioiden hoitoon siellä, missä asiat tutkimusten mukaan toimii tällä hetkellä parhaiten, sekä pahimmassa tapauksessa kasvun ja lisätyöllistämisen esteitä. Valitettavasti tämän tyyppinen SAK:n ja EK:n valtapeli käy liian kalliiksi suomalaiselle yhteiskunnalle.

Työ yrittäjien, yrittäjyyden ja pk-yritysten eteen jatkuu aktiivisena myös tulevana vuonna. Tulevaisuus tuo mukanaan uusia haasteita, mutta aina myös uusia mahdollisuuksia. Yritetään löytää niistä ne, joilla parhaiten hyödynnetään yrittäjien asioiden edistämistä.

Katsotaan mennyttä arvostaen, koska kaikki se mitä olemme nyt, on tulema menneestä! Katsotaan tulevaan valoisin mielin, parempaa huomista tavoitellen!

Hyvät yrittäjät, toivotan teille ja teidän läheisillenne oikein hyvää ja rauhallista joulua ja menestystä vuodelle 2007!

Jyrki Mäkynen

varapuheenjohtaja

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Jouluinen tervehdys

Pyhäinpäivä, isänpäivä, adventtisunnuntait, itsenäisyyspäivä ja joulu. Nämä juhlapäivät kertovat vuoden lähenevän loppuaan. On aika sytyttää kynttilä ja rauhoittua miettimään, mitä kulunut vuosi on pitänyt sisällään.

Itse olen nyt vuoden verran hoitanut Isonkyrön Yrittäjien puheenjohtajan tehtäviä ja näin olen saanut seurata hieman erilaisesta näkökulmasta monia asioita. Maamme teollisuuden näkymät ovat tänä vuonna olleet varsin hyvät, samoin Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueen suhdannebarometri kertoo, että yritysten kannattavuus ja vakavaraisuus ovat pääsääntöisesti kasvaneet. Yleisesti uskotaan suhdannenousun jatkuvan ensi vuonnakin. Työvoimapula tosin saattaa uhata yhä useammin yrityksiä niiden työllistämisen-, kasvu- ja kehittämishankkeissa.

Tulevaisuuteen on panostettu osallistamalla yrittäjäyyskasvatukseen yläasteella ja lukiossa yhdessä Isonkyrön kunnan elinkeino-osaston kanssa. Kunnan elinkeinopoliittista ohjelmaa on työstetty viime kevät. Valmistuttuaan se luo suuntaviivoja tulevaisuuteen ja samalla ohjeistaa päättäjiä yrittäjien asioiden hoitamisesta ja huomioon ottamisesta kunnassamme.

Kun tänä vuonna hiljennymme viettämään Joulun juhlaa, tahdon toivottaa kaikille voimaannuttavia levon ja rauhan hetkiä perheen ja läheisten kanssa. Yksinäisille toivon toisen ihmisen lämmintä yhteydenottoa. Lasten vanhemmille voimia valmistella joulusta juhla josta jää muisto ja malli taas seuraaville sukupolville.

Hyvää ja rauhallista joulun aikaa toivottaa:

Jussi Lehtonen

Isonkyrön Yrittäjät ry

Puheenjohtaja

Joulu – levon ja rauhoittumisen aika

Jo vuosisatojen ajan on Kyrönjoen rannalla oleva jyrävä, vanha kivikirkkomme seurannut vuodenaikojen vaihteluita järkähtämättömällä tyyneydellään. Ajan saatossa se on nähnyt köyhyyden ja yltäkylläisyyden sävyttämiä jouluja.

Jokaisella ajanjaksolla on kuitenkin ollut jotain yhteistä – hiljentyminen joulun viettoon ja juhlaan talven keskellä.

Vanhan ajan jouluun me liitämme mielessämme tietyt asiat –valkoisen pakkaslumen narskeen, hevosten aisakellojen soinnin, romanttisen kynttilänloisteen ja juhlallisen joululaulujen kaiun kirkosta ja kodeista. Päällimmäisenä tässä joulumaisemassamme huokuu syvä rauhallisuus ja levollisuus.

Nykypäivän kiireen keskellä me olemme unohtaneet, miten hiljentyä kaiken hälinän keskellä. Tälle aikakaudelle on ominaista jatkuva kiire. Meillä on kelloja, kännyköitä ja tietokoneita enemmän kuin koskaan, mutta vähemmän aikaa kuin milloinkaan ennen. Kalenterit ja ajanhallintajärjestelmät eivät olekaan säästäneet meille aikaa, vaan nyt me olemme aina tavoitettavissa –työ seuraa monia jo työpaikalta kotiinkin. Aikaa perheelle ja ystäville jää aina vain vähemmän. Mihin meillä on kiire ?

Kiireinen ihminen mielletään tehokkaaksi ja tärkeäksi. Harva uskaltaa enää myöntää nauttivansa leppoisista koti-illoista tai harrastavansa vain kotitöitä. Aika tuntuu karkaavan käsistä.

Valitettavasti vain lapset eivät ole ymmärtäneet tätä. Lapsi tarvitsee aikaa vanhemmiltaan. Jouluna ei voi olla ajattelematta lasta ja hänen tarpeitaan. Perhe on yksi yhteiskunnan tärkeimmistä rakennuskivistä ja lapsi niistä haurain. Hänen turvallisesta kasvustaan vastaavat ensisijassa hänen vanhempansa. Yhteiskunta palveluineen luo puitteita perheen kasvatustehtävän tueksi, mutta kotoaan lapsi saa perusevää maailman valloittamiseen. Lapsi tarvitsee matkalleen hyvän itsetunnon, empatiakyvyn ja toisten ihmisten kunnioittamisen.

Rahalla mitattuna kaikkien suomalaisten pitäisi olla nyt tyytyväisempiä kuin koskaan aikaisemmin. Tällä hetkellä kansantuote henkeä kohti on korkein maamme historian aikana. Siltikin ihmiset voivat huonosti ja osa tuntee itsensä syrjäytyneiksi.

Kunnat kamppailevat velkataakkojensa kanssa pyrkiessään takaamaan kuntalaisilleen kaikki lakien edellyttämät peruspalvelut. Kuntakenntä on myllerryksessä, jossa jokainen kivi on kuvainnollisesti käännettävä etsittäessä toimivia yhteistyömalleja. Lehtien otsikoissa mainitaan usein, että kunnat ovat kriisissä –tällöin on hyvä muistaa kuitenkin, että Kiinan kielessä sana kriisi muodostuu kahdesta kirjainmerkistä. Näistä toinen tarkoittaa vaaraa

ja toinen mahdollisuutta. Kunta- ja palvelurakennetta tarkasteltaessa on aina pidettävä mielessä, miten tehdyt päätökset vaikuttavat kuntalaisiin.

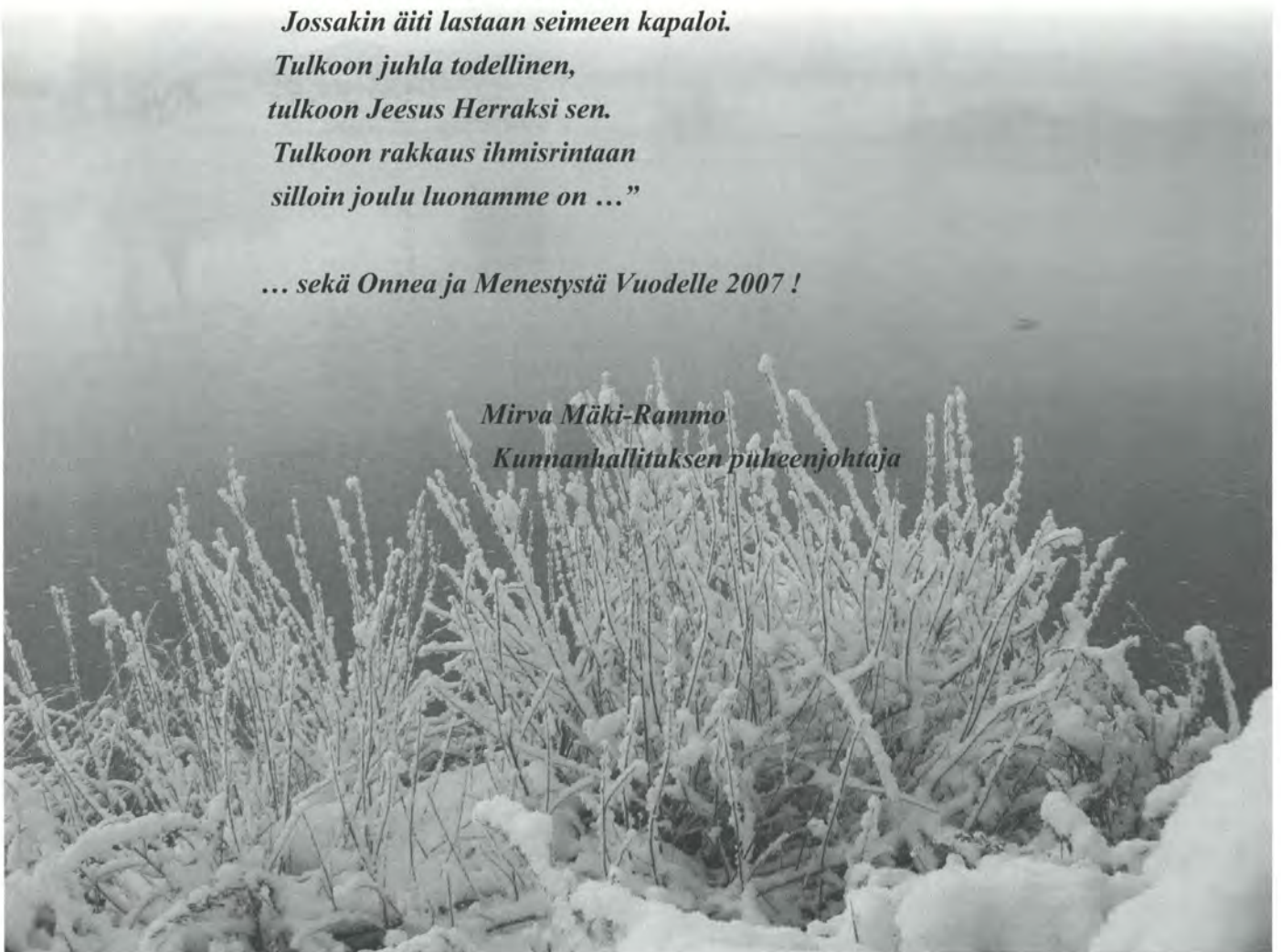
Hyvät peruspalvelutkaan eivät ole mikään automaatio, joka takaa ihmisten onnellisuuden ja tyytyväisyyden. Tien onnellisuuteen jokaisen on löydettävä itse tai ystävien avulla. Onni merkitsee meille ihmisille eri asioita. Se voi olla yhtä lailla elämän tarkoituksen etsimistä, sisäistä turvaa, rauhaa, turvallisuutta, rakkautta ja itsearvostusta. Jokainen meistä voi omalta pieneltä osaltaan helpottaa kanssakulkijoidensa matkaa pitämällä mielessään, miten minä itse voisin auttaa toista ihmistä. Hyvä teko lähimmäiselle palaa aina takaisin jossain vaiheessa myös itselle – monesti juuri silloin, kun sitä eniten tarvitset. Tärkeintä elämässä on hyvä tahto ihmisten kesken. Siellä, missä se toteutuu on todellinen joulu! Sen löytämiseksi kannattaa pysähtyä ja hiljentyä.

*Toivotan sinulle Rauhaisaa Joulua
Pekka Simojoen "Tulkoon Joulu"- laulun sanoin:*

*"Joulu on taas, kulkunen soi.
Jossakin äiti lastaan seimeen kaploi.
Tulkoon juhla todellinen,
tulloon Jeesus Herraksi sen.
Tulkoon rakkaus ihmisrintaan
silloin joulu luonamme on ..."*

... sekä Onnea ja Menestystä Vuodelle 2007 !

*Mirva Mäki-Rammo
Kunnanhallituksen puheenjohtaja*

Herkkuvinkkejä jouluksi

Omenainen joululimppu

2 dl vettä
1,5 dl maltaita (mämmimallas)
3 dl omenamehua
50 g hiivaa
1 dl omenasosetta
1 dl siirappia
3 tl suolaa
2 tl pomeranssinguorta
1 dl leseitä (0,5 dl ruislese, 0,5 dl vehnälese)
3 dl ruisjauhoja
6 dl vehnäjauhoja
0,5 dl juoksevaa rasvaa
pinnalle siirappia ja tilkka vettä

Sekoita maltaat lämpöiseen veteen. Anna turvota peitettynä ainakin 2 tuntia tai jopa seuraavaan päivään. Lisää maltaiden joukkoon lämmitetty mehu, hiiva, siirappi, mausteet ja huoneenlämpöinen omenasose. Lopuksi jauhot ja rasva. Alusta pehmeä taikina ja voitele kaksi 1,5 l leipävuokaa ja laita taikina niihin. Nostata ja paista 175 C:ssa tunnin ajan. Kypsänä voit voidella siirappivedellä. Maistuvia herkkutuhetkiä!
Toivoo Tuomiston Marja kotiseututalolta.

Joulusalaatti

2 appelsiinia ja 2 omenaa
1 rkl sitruunamehua
8 saksanpähkinää
1 rkl manteleita
1 rkl hasselpähkinöitä
Kastike: 3 tl hunajaa 1 rkl konjakkia
1/4 tl kanelia

Kuori appelsiinit ja omenat sekä paloittele ne. Sekoita sitruunamehu joukkoon. Hienonna pähkinät ja mantelit ja ripottele hedelmien päälle. Sekoita kastikeaineet keskenään ja valele seoksella salaattia. Anna salaatin maustua huoneenlämmössä ennen tarjoilua.

Paras jouluinen punajuuri-savusiikasalaatti

Tarvikkeet:
majoneesia
etikkapunajuuria
1-2 punasipulia tai muu mieto sipuli
kananmunia
savusiika

Keitä munat, hienonna murskaksi. Perkaa savusiika ja hienonna myös se pienemmiksi paloiksi. Kuutioi etikkapunajuuret (myös valmiit kuutiot käy mainiosti). Hienonna sipulit.

Laita matalan vuoan pohjalle noin sentin kerros majoneesia. Ripottele savusiika majoneesin päälle. Asettele punajuurikuutiot, sipulit ja munat leveinä raitoina päällimmäisiksi. Ja sitten vain nauttimaan rosollin sijasta..

Maukasta Joulua t:Saija

Mätimousse

2 kovaksi keitettyä munaa
1 tlk smetanaa
1½ dl siianmätiä
1-2 rkl silputtua tilliä
1-2 rkl silputtua ruohosipulia
2 rkl silputtua punasipulia
valkopippuria (suolaa)

Sekoita kaikki aineet, ja anna muhia jääkaapissa vähän aikaa. Mousse säilyy ihan hyvänä päivän pari. Hyvää ruis(paahto)leivän päällä, tai alkupalana puikulapottujen kanssa. Koristele tillillä, sitruunaviipaleella. Pöytään vielä graavilohta niin gourmet-alkupala joulupöytään on valmis.

*Nyt Joulunkellot helkkyvät,
ne kaikkialla soi.
Ja tähdet tuhatvuotiset,
ne kaiken kirkkaaks luo.
Vaan enkelit nyt ilmoittaa:
et yksi tähti kirkkain on!
Se syntyi seimeen pienoiseen,
jot kuninkaatin kumartaa.
Me saimme lahjan yhteisen,
Isältä Taivaasta.
Se rakkain lahja lahjoista on,
ja kaikista kallein on.
Hän rauhan valon maailmaan luo
ja rakkauden lähteen rintaamme tuo.
Nyt kiitosta soi taivas - maa:
lauuin kauneimpien.
Ja kädet yhteen liitämme,
Isää kiittäen.
Tää tähti aina valaiskoon,
tietämme eksyneitten.
Kirkkaudesta kirkkauteen,
ohjaa Sä lastemme teitä.*

Kyrönjoen ennätystulva kasteli taloja Isonkyrön keskustassa.

Huhtikuisen perjantain aikana huolestuneisuus Kyrönjoen rannalla lisääntyi sitä mukaan kuin Pukkilansaaren edustan pato tiivistyi. Tiedettiin että jäätä oli vielä paksu kerros, eikä kevät ollut ehtinyt haurastuttaa sitä. Illan pimetessä pato seisoipaikoillaan hievahtamatta tiiviinä ja korkeana. Uhkaavaa hiljaisuutta rikkoi vain padosta kuuluvat risahdukset. Rannan puut painuivat ja antoivat välillä periksi katketen kovan paineen alla. Pimeästä erottui, että vesi oli jo korkeammalla kuin koskaan aikaisemmin tulvien aikaan.

Sitten pato liikahti jymisten ja näytti lähtevän liikkeelle. Vesikin lähti laskuun. Mutta helpotus oli vain hetkellistä. Pato pysähtyi uudelleen ja vesimassa vyöryi kovalla voimalla eteenpäin. Paksut jäälautat työntyivät teille, talojen puutarhoihin ja pihaille. Vesi nousi koko ajan korkeammalle katkaisten teitä ja levittäytyen lopulta pitkin peltoja paikkoihin, mihin ei koskaan kuviteltu Kyrönjoen ulottuvan.

Rannalla näkyi hälytysajoneuvojen valoja, hermostuneet valokiilat halkoivat yötä, taloissa taisteltiin tulvaa vastaan. Naapureita käytiin

herättelemässä, osa ihmisistä oli nukkumassa autuaan tietämättöminä hurjasta luonnon näytelmästä.

Tulva työllisti paitsi Isonkyrön palokunnan myös lähikuntien palolaitokset. Mustaa muovikelmua oli varattu talojen suojauksiin sekä traktoreita ja kuorma-autoja kuljetuksiin. Silti kaikkia ei ehditty pelastaa. Veden nousu oli niin valtavaa ettei kaikkialle ehditty suojauksia tehdä. Monta asuntoa ehdittiin suojata mutta kuitenkin kymmenkunta taloa ehti kastua pahasti. Eräästä talosta piti pelastaa talonväki kauhakuormaajaa apuna käyttäen.

Pukkilansaaren tanssilavakin kastui pahasti. Parketilla oli vettä kolmisenkymmentä senttiä ja koko saaren yli kulki vesimassat. Kuuluisa lossikin oli mennä virran mukana. Onneksi se ehdittiin vetää köysien avulla turvaan.

Buckmannin rakennusliikkeen varastoa ja pihaa vesi ja jäätelit runtelivat pahasti. Itse myymälärakennus saatiin pelastettua hiekkasäkkien avulla.

Vapaaehtoisia auttajia on kyrönmaalla aina

Yön tunteina kasaantui jääpato Pukkilansaaren kohdalle. Jäämassa runteli rantojen puita katkoen ja vieden osaa mukanaan.

löytynyt. Monet joutuivat hälyttämään ystävät ja naapurit apuun. Toisaalta uteiliaista oli haittaa. Eivät ymmärtäneet tilanteen vakavuutta vaan pyörivät auttajien jaloissa ja tukkivat autoillaan kulkureitit.

Työt jatkuivat taukoamatta koko yön. Tilanne helpottui joltain osin, kun Pukkilansaaren ahdas kohta antoi periksi. Sillan palkit vielä jauhoivat jäälauttoja pienemmiksi. Vesi nousi vielä monin

paikoin katkaisten teitä pitkin Kyrönjoki vartta, aina sitä mukaa kun pato liikkui. Joen alajuoksulla olisi vahingot olleet myös suuret, ellei jokirannan asukkaat olisi ehtineet varautua pahimpaa.

Vuonna 1962 oli edellisen kerran suurtulva mutta tämän kaltaista ennätystulvaa ei muisteta olleen aikoihin. Tilastollisesti vesi saavuttaa tällaisen korkeuden vain kerran 200 vuodessa.

Tilastollisesti vesi saavuttaa tällaisen tulvakorkeuden vain kerran 200 vuodessa. Kuvat: PV

JV Nortech Metal Oy

Isonkyrön vuoden 2006 yritys

Isonkyrön yrittäjien vuotuinen yrittäjäpalkinto meni tänä vuonna JV Nortech Metal Oy:lle. Jari Viertolan luotsaama metallialan alihankintayritys perustettiin vuonna 1996.

- Työskentelin aikaisemmin metallialalla joten alan valinta oli helppo, muistelee Jari Viertola. Aloitin varovasti ns autotallifirmana, josta sitten siirryin kunnan vuokratiloihin 1998. Työllistin silloin yhden itseni lisäksi. Toiminnan laajetessa ostin oman hallin, jossa vielä nykyäänkin toimimme.

- Monenlaisia hankaluuksia oli nuorella yrittäjällä alkuaikoina. Vuosien varrella on "sinisilmäisyys" kadonnut ja kokemus on tuonut varmuutta yrittäjän toimintaan.

- Isonkyrön kunnan kanssa on ollut luontevaa toimia. Asioista on ollut helppo soittaa kuntaan tietäen, että keskusteluyhteys syntyy. Myös TE-keskus on auttanut joissain solmukohdissa, mitä yrittäjän tielle on noussut.

Tällä hetkellä Viertola työllistää kahdeksan vakituista ja kaksi osa-aikaista työntekijää. Toimenkuvana on valmistaa koneitten- ja laitteiden osia teollisuuden eri alojen kone- ja laitevalmistajille. Asiakkaat ovat pääosin Suomessa, mutta jonkin verran menee tuotteita myös muihin EU-maihin.

- Uuden hallin teko on kova investointi, toteaa Jari Viertola. Tilaa on tällä hetkellä n. 550 2m ja lisää tulee n. 800 2m. Uudessa hallissa tulee olemaan lähinnä tuotantotilaa ja konttoritilat. Varastotilasta tahtoo silti olla jatkuvaa puutetta.

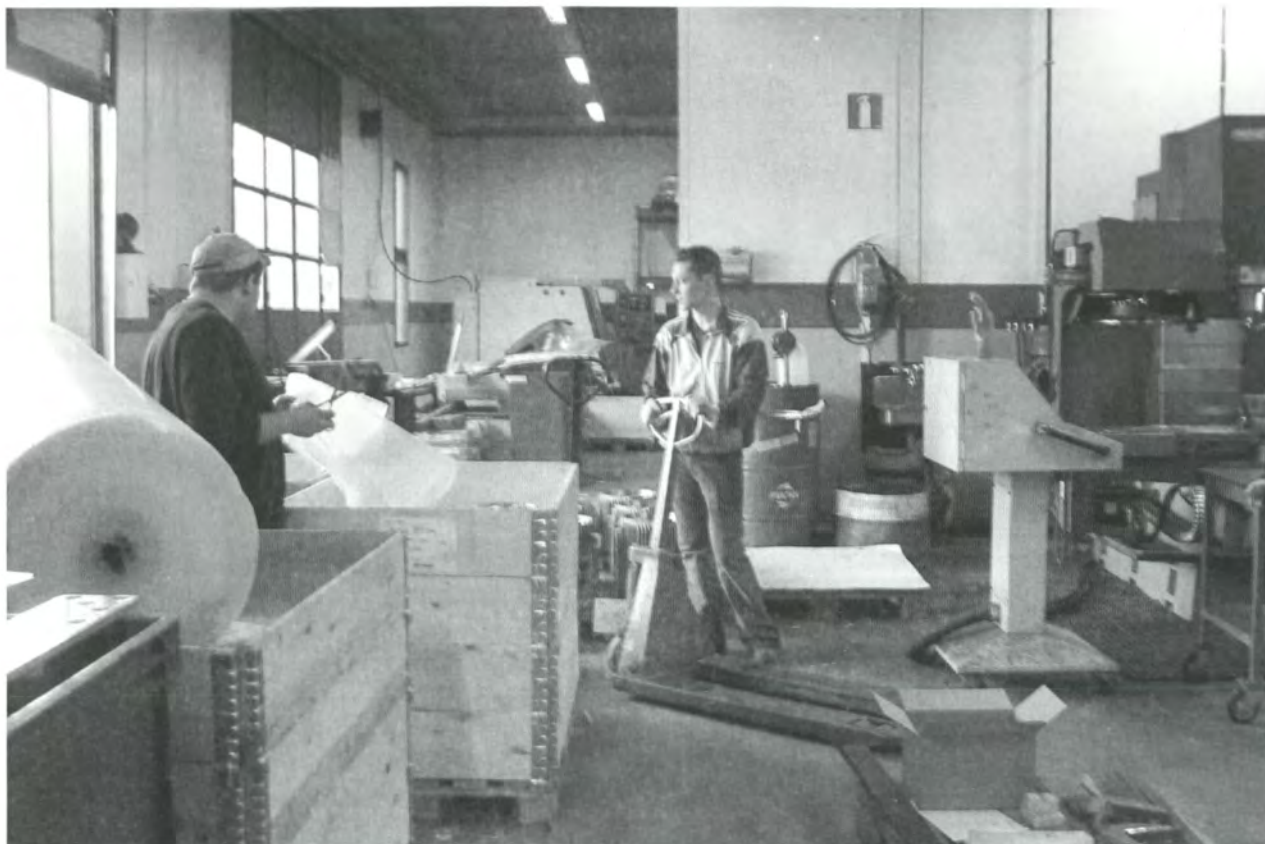
Tulevaisuuden yrittäjä näkee positiivisena. Tuskinpa muuten olisi uskaltanut lähteä laajentamaan ja uutta hallia rakentamaan.

- Työntekijöitä pitää ehkä palkata lisää mutta myös tehokkuuden lisäystä täytyy harkita. Työntekijöillä on koneistusalan koulutus vaatimuksena. Suurin osa työntekijöistä on isokyröläisiä mutta on muutama naapuri-pitäjästäkin.

- Varsinaisille omille harrastuksille ei tahdo jäädä aikaa. Lomat yrittäjä on kuitenkin halunnut pitää. Pääosin lasten ehtoilla yleensä lapissa ja muutaman kerran on tullut kierrettyä autolla eurooppaakin.

- Pojat ovat 12 ja 16 vuotiaita ja harrastavat urheilua. Isän rooliksi jääkin toimia kuskina niin harjoitus- kuin kilpailumatkoillakin.

- Perheen osuus on tärkeä, sanoo Jari. Iso kiitos kuuluu vaimolle, jolta on aina saanut hyvän tuen. On saanut keskittyä firman asioihin tietäen että kotiasiat on hyvin hoidossa.

Tavaraa tulee oven täydeltä ja johonkin pitäisi saada mahtumaan. Uusi halli tulee todella tarpeeseen.

Jaakko Järviö sorvikoneen ääressä.

TUPAKKIA OSTAMAS

keväästä elämää 1950-luvulla Väkkärinmäjellä.

Isoonkyröön keskustan tuntumas on mettään ja kivikkoonen asumisalue, jota sanotaan Väkkärinmäjeksi. Tarkemmin kattottuna paikka kuuluu lkoolan kylähän. Kirkon maallisten palvelijootten eli väkkärien mukahan paikka nimiänsä kantaa. Sukupolvesta toiseen on täältä kyseestä virkaa hoirettu. Nyt ei enää. Väkkäriistä on jäljellä vain hataria muistoja, -paljon ei niitäkään.

Itte mäki ei oo kaukana Vanhasta kirkosta. Jos siälä meinaa mennä käymähän, niin tästä kirkon kohralta pitää lähtiä vanhaa valtatiätä Vaasahan päin. Reirut puali kilometriä mennähän ja sitte tuloo vastahan tännisteys. Siltä kohralta käännytähän vasemallen, - larvahan päin. Varmemmaksi vakuureksi risteykses on tännviittakin, johonka on prantätty jotta Väkkärintie.

Aikanansa samas risteykses on seissy keskikunnan nuarisoseuran talo. Tänapäivänä sitä ei enää oo, se on pureettu aikoja sitten. Vanha pihakoivu vain on jätetty muistoksi mennehestä.

Jatketahan matkaa muutama sata metriä, niin tullahan mettän reunahan ja eres on loiva mäki. Sitä sanotahan Havun ahteheksi. Ennen sekini oli kunnan ahres, josta sai kovat vauhrit kesällä ja talvella, mutta nykyysin se on vain pahaanen lasku. Tiätä parannettaes mäki melkeen kokonansa hävitettihin. Muistot siitäkin on jäljellä, samoon kun siitä nuarisoseurastakin.

Ollahan kumminkin tultu Väkkärinmäjellen.

Soratiä mutkitteloo etehpäin puitten ja vaivaasten mökkipahasten välistä ja laskoo sitte aukiallen, johna pelot ottaa vallon molemmin pualin tiätä. Huamaamatta Väkkärinmäki on jääny taa, -ei se sen kummempi paikka ollu.

Sellaanen havaanto siinä mäkiä menses tuli tehryksi, jotta suuret ja komiat taloot jäi vähihin. Yks uurempi asumus oli kumminkin tilansa tännvarresta ottanut. Asiallen on oma seliityksensä. Pääasias mäkitupalaaset ja torpparit ovat aikanansa tämän paikan asuttanehet, käsityälääsiä lairasta laitahan.

Sellaanen yhryskunta ei oo asumisehensa suuria tiloja tarvinnut, tuskin olis rahaakaan parempahan ollu.

Monenlaiset taitajat on mökiis leipäänsä syäny: muurarit, maalarit, suutarit, sepät ja sen sellaaset. Ittekkään en oo tarkasti selvillä mihinkä kaikkehen täältä on osaamista löytynyt. Pakka-Kustaakin, -miähenpätkä, on osan elämästensä täällä asustellu ja koriansa punonu.

Tänä päivänä mäki on hiljaanen. Muutama töihin lähtijä ja harvalukuuset eläkelääset asuttavat tännvartta. Kakarootten huuto ja mekastus pihoolta ja poluulta on vaijennu. Rauhallinen elämänmeno antaa leimansa tälle kulmakunnallen.

Sitte itte asiahan, eli siihen tupakinostohon

Mennähän aijas taapäin, aina tuanne 50-luvun alkupualellen asti. Näin voimma sovittaa ittemmä siihen maailman menohon johna silloin elettiin. Tapahtumat asettuvat sinne. Vanhemmillen väjellen aikamatka ei oo vaikia, heillen se on elettyä elämää. Nuaremmillen se on jo liian kaukana. Niiren on vain uskominen mitä siitä aijasta kerrotahan. Sillen asiallen ei mahra mitään.

Tuahan aikahan nuarta väkiä oli jokaases töllis aivan omiksi tarpehiksi. Niin täällä Väkkärinmäjelläkin. Ei silloin laskettu, jotta kannattiko kakarootta hankkia ny vai myähemmin tai saati sitte ollenkaan. Se hapatus kuuluu tähän päivään. Lapsukaasia tuli silloin kun tuli ja ne otettiin vastahan Herran lahjana. Olipa vielä vallalla sellaaenkin uskomus jotta lapsi tuua leivän tulesnansa. Näin jäläkihinpäin kun muistelloo, niin ei tua sanonta tahtonu aina pitää paikkaansa. Köyhyyttä ja puutettakin oli.

Kakarootta oli tälläkin mäjellä senverran, jotta niistä pakkas kasaantumahan erilaasia porukoota, jotka sitte viätivät joutoaikaansa omis ympyröösnsä. Askarehet, - itte kullenkin käsketyt, piti olla tehtynä ennen kun hävitettiin äireen ja isän silmään alta omahan kaveri-porukkahan. Kukkumäjellä, tuas Väkkärinmäjen

pohjoososas, asusteli kaks poijan kloppia. Meillä oli yhtöhöönen koulumatka ja varmahen sen takia meistä oli kasaantunut sellaanen kolmen poijan porukka. Olimma kaikki alakoululaasia, vaikkakin eri luakilla.

Täs tiän poskes, kiven nakkoos nuarisoseurasta larvahan päin oli isoo hyysikkärati. Siihen kokoontuu aika aijoon koulusta kotiapäin menevia yläluakalaasia. Sininen savu tuprus oven raosta, kun poikaporukka piti tupakkitaukoa salas aikuusilta.

Tavan takaa kävi niin, jotta mekin satuumma sinne kattlele-mahan isoompien touhuja. Meirän porukasta vanhin sai joskus kunnian vetäästä savut, - milloin kenenkin pualitutun tupakista. Me piänimmät vain haistelimme ja puhoomma sormilla savurenkahia, joita taitavimmat topsotteliat osas suustansa puhallella.

Tupakin haju oli mun miälestä jotakin aivan mahtavaa. Meillä kotona ei kukaan poltettu, jotta varmahen sen takia se haju tuntui niin hyvältä. Paapan tyhjä sikaariaski tuli usein miälehen siälä seisoskelles. Se haisi samanlaaselta, -houkuttelevan hyvältä.

Kokeelunhalu kasvaa ja niin mekin päätimmä porukan kesken, jotta kyllä meiränkin pitää päästä osalliseksi tuasta nautinnosta. Siinä kotiapäin kävelles vahvistimme toistemma uskua asiahan kertaamalla niiren samanikäisten kloppien nimiä, jotka tiäsimmä jo tupakilla ollehen. Siinä matkan aikana sekin asia puitihin selväksi, jotta eres tuloo olemahan vaikeeta käytännön järjestelyjä, kun kerran kokeelun tiälles on päätetty lähtiä.

Riskianalyysikin tuli tehtyä

Huanosti käy itte kullenkin, jos tupakin poltosta kiinni jäärahän. Elettihin kevätaikaa, koulupäivät oli jo vähis. Olimma tehnehet suunnitelman, jotta perustetahan yhteenen kassa, johonka kerätähän rahaa sen verran kun pilliklupiaskihin tarvittihin. Siihen aikahan aski maksoo tasan 60 markkaa. Tiato oli varma, olimma omin silmin nähnehet hinnan tyhjästä pilliklupiloorasta. Tulitikut hankittaas muilla konstiilla. Siihen ei rahaa satsattaasi.

Aluuksi yhteenen kassa oli tiätysti tyhjä. Piti laskia kaikki maholliset rahavirrat, jotta kassahan olis saatu tarvittavat varat. Koppapajujen kuariminen ja parkkien repiminen olis tuanu parahan tuloksen, mutta niiren aika ei ollu vielä käsillä. Huanolta näytti. Tavotteesehen pääsy tuntui siirtyvän aivan liian kauas. Jotakin muuta oli keksittävä.

Sitte välähti. Kerätähän rahat mynttäämällä ja rekkaamalla. Keväasin nämä pelit oli suosios ja peliporukoota oli koolla mones paikas.

Selvyyren vuaksi kerrottakohon, jotta mynttääminen oli rahapeli, johna metallirahaa heitettiin tikun juurehen sovitun matkan päästä. Heittää sai niin monella lantilla kun halus. Lähimmäksi tikkua rahansa heittänyt pääsi ensimmääsenä kilistämähän kertynyttä rahakasaa. Kilistäminen tehtiin kämmenen välis, sitte rahat nakattiin

ilmahan ja huurettiin jotta kruunat tai klaavat. Ne lantit, joiress huurettu kuvapuali, kruuna tai klaava, jäi näkyvihän sai kilistäjä kerätä taskuhunsa. Sitte kilisti toiseksi lähemmäs heittänyt jne. Niin kavvan jatkettiin, että rahat tuli jaetuksi. Tämän jälkihän aloutettiin uusi heittokiarros tikun juurehen ja näin peli jatkui.

Rekkaaminen oli toisenlaanen peli, vaikka raha siinäkin vaihtoo omistajaa. Markan raha lyätihin rakennuksen seinähän, josta se kimpos maahan ja jätettiin siihen. Seuraava yritti lyärä markkansa niin, jotta se putuaas vaaksan päähän tai likemmä maas olevasta rahasta. Jos näin kävi sai lyäjä pistää lantin taskuhun ja yrittää uurestansa. Sellaanen lyänti, joka jätti rahan kauvemma kun vaaksa siirti vuaron toisellen. Pelihin voi osallistua usiampi rekkaaja samalla kertaa ja vuorojärjestykses erettiin.

Meistä kolmesta vanhin hoiti kassaa. Sillen tilitettiin voitot ja siltä saatiin siämenrahaa, jos pelit oli luistanut huanosti ja tappioota tullu. Eipä aikaakaan niin kassas rupes olemahan markan ja viirenmarkan kolikoota tarvittava määrä ja niin voitihin pelihommat yhteesehen pussihin lopettaa. Oli aika päättää seuraavasta siirrosta päämäärän toteuttamiseksi.

Sovittiin jotta tulevana pyhäpäivänä heti pyhäkoulun jälkihän lähretähän kessuttelemahan. Tarkootus oli mennä sen verran kauas Väkkärinmäjeltä, jotta minkäänlaanen kulkija ei meitä näistä hommista yllättäisi, eikä ainakaan tuntisi, jos joku paikallen sattuus. Tarkempi paikka päätettiin ratkaasta myähemmin.

Tupakkiaskillen ja tulitikuullen käytihin kattlemas sopiva piilo, joka löytyykin helposti Jouppilan larosta. Lato oli tuas Kukkumäjen sivuutte menevän kytötiän varres, eikä sinne syntyny näköyhteyttä kenenkään pihamaalta. Paikka oli kaikinpuolin tarkootuksehen sopiva.

Mun tehtäväksi tuli klupiaskin ostaminen ja toiset lupas hommata tulitikut. Sovittiin jotta mä käyn ostamas askin tuasta Nuujasta. Kauppa oli

**Sininen savu
tuprus oven raosta,
kun poikaporukka piti
tupakkitaukoa salas
aikuusilta..**

sopivan likellä, nuarisoseuraa vastapäätä, eikä sinne tarvinnu mennä pyörällä ja peljätä sitte jotta aski putuaa pyörää polkies. Ostos piti toimittaa heti sinne Jouppilan latohon, valamihiksi kattottuhun paikkahan. Rahat oli annettu mullen, tasan 60 markkaa. Mä vein ne kotia ja piilootin piänes pahvilooras puuliiterihin. Sisällen tupahan en tohtinut viärä, jottei tarvitte selvittelä mistä ne oli saatu ja mitä niillä tehrähän. Olis kumminkin käsketty panna eres osa pankkihin.

Ostosmatka Nuujan kauppahan

Pyhähän ei ollut enää montaa päivää. Mulla oli vaikeuksia käynnistä ostosmatkaa sinne kauppahan. Jännitys piinas aivan hirviästi kun ajattelin, että mitähän se kauppias sanoo, kun mä ilmootan ostavani askin pilliklupia. Nuujas kyllä tiärettihin ettei meillä kotona kukaan polta.

Sitte mä keksin! Tuas vainiolla nuarisoseuran ja Väkkärinmäjen välis oli Korhosen taloo. Viljami, se isäntä, oli tupakkimiähiä. Sen nimihin ostos teherähän.

Lauvantaina pualespäivin kävelin kaupan etehen, kattelin ympärilleni ja seuraalin ketä kauppahan meni ja ketä siältä tuli. En ollu halukas asiaani toimittamahan kovin monien silmäparien alla. Aikanansa tuli sopiva hetki, kauppas ei ollu muita asiakkahia ja niin mä menin sisällen. Kävelin aranlaasesti tiskillen, jonka takana Ilmari, se kauppias, asiakastansa orotti.

Pilliklupiaski, mä sanoon ja lisäsin heti perähän, jotta Korhosen Viljami lähetti hakemahan. Samas rupesin kaivelemahan molskihousun taskuja ja väänsin siihen tiskillen kasan enemmän ja vähemmän pölyysiä markan ja viirenmarkan kolikoota. Ilmari kattoo mun päälän vähä niinkun epäällen ja alkoo laskemahan rahoja. Laskeminen sujuu mun miälestä hitahasti ja mä pelekäsin koko aijan, jotta kauppahan tuloo joku sellaanen, jota sinne viimeeseksi olis toivonu.

Viimmeen laskenta oli suaritettu, mutta sen tulos oli mullen järkytys. Ilmari sanoo, jotta täs on vain 59 markkaa, jotta markka pitää viälä saara. Mä käänsin kaikki taskuni, mutta markkaa ei vaan löytyny. Seuras hetken hiljaisuus, mutta sitte Ilmari sanoo, jotta antaa olla, ota tua aski ja viä se Viljamillen. Perähän se kumminkin lisäs, jotta mä pyyrän sen puuttuvan markan Viljamilta sitte kun se seuraavan kerran kauppahan tuloo.

Pistin askin taskuhun ja enempiä puhumatta lähriin kaupasta ja suuntasin kulkuni Jouppilan larollen askia viämähän. Siinä matkalla, kohta muuntajan jälkihin kattoon Korhosehen päin ja muistin sen puuttuvan markan. Itku meinasi tulla kun kuvittelin mitä siitä seuraa, kun Ilmari rupiaa omiansa perimähän. Pakko vain oli toreta jotta

tehty mikä tehty, ei täs enää mikään auta.

Seuraava päivä oli sunnuntai. Pyhäkoulu pirettihin täs lkoolan larvatiän varres, Vähäs-Lassilas. Kaveriilla ei pyhäkoulupakkoa ollu ja jo enemmän olimma sopinehet, jotta mä tuun hakemahan niitä kun reissuni oon tehny.

Meillä äitee oli hyvällä päällä, kun tulin kotia ja kävin näyttämäs sillen leimaa, jonka opettaja oli pyhäkouluvihkohon lyäny. Se ei kumminkaan viälä riittänyt, sillen piti lisäksi seliittää mistä oli puhuttu ja kenenkä kakaroota paikalla oli ollu. Palkinnoksi tästä velvollisuuden täyttämisestä sain olla omilla teilläni koko sunnuntai iltapäivän aina iltaruakahan asti. Silloin piti viimeestensä ilmaantua takaasi kotia.

Pyhävaattehet piti tiätenkin vaihtaa arki-verhooihin ennen pihalle menoa. Siihen ei tällä kertaa menny kun silmän räpäys ja niin painelin minkä kintuusta pääsin kavereita hakemahan. Tavootin ne jo siinä matkan varrella jotakin keppiä vualeskelemas ja niin me lähimmä kävelemähän Jouppilan larollen.

Vanhimman opastuksella topsoteltihin

Olimma päättäny mennä savuuttelelemahan Pirunkellarillen. Paikka oli Kullasmäjen reunas jykevistä kivilohkarehista muarostunut kallioonon louhikko. Siinä oli riittävästi sopivan kokoosia onkaloja ja piilopaikkoja. Larolta oli sinne vähäänen matka, vain pualisen kilometriä. Aluuksi piti ylittää muutama peltosarka jotka turvallisuus syistä mentihin juaksemalla. Pelloolta päästihin mettän reunanahan, puitten ja puskaan suajahan. Senjälkihin jatkoomma rauhallisesti kävellen kohti määränpäättä. Jonkin verran jännitimä Parkkoomäjen äijää, jottei se vain tulisi tännepäin taivastelemahan ja meirän touhuja sotkemahan. Sen kototaloo oli harmittavan likellä niitä kivikkoja ja äijä tiärettihin äkääseksi.

Ilman suurempia sattumuksia päästihin perillen. Porukan vähäisimmän kaularankahan oli tullu piäni verinen naarmu. Pualikuiva kuusenoksa oli päässy siihen iskemähän. Ei sen pahempaa.

Löyrimmä hyvän piilon. Tupakit sytytettiin ja vanhimman opastuksella topsoteltihin. Välistä tupakinsavu pakkas menemähän henkehen vaikka sitä aluuksi koitti varoa. Se nostatti sellaaen yskänpuuskan, josta ei meinannu selvitä millään. Välistä taas savu pakkas silmihin ja niitä vetisti ja kirveli. Mulla rupes tekemähän pahaa ja jonkun verran huippootti. Tupakki tuli kumminkin poltettua loppuhun asti. Kalpiana ja hiljaasena istuskelin siinä lualan suulla ja kattelin, kun kaverit veti haluksesta toisekki tupakit, vanhin viälä kolmannenkin. Mun ei tehny enää mieli

sytyttää uutta, sen veran häjys kunnos olin.

Aikaasten päästä mäkin taas friskaannuun ja sain elämän haluni takaasi. Tupakkia en kumminkaan tohtinu enää polttaa, vaikka kaverit kuinka kannusti. Kun kaikki oli saanu poltella tarpeheksi, niin päätimmä jättää Pirunkellarin ja siirtyä takaasin ihmisten ilmoollen.

Yksi asia meille itte kullakin oli vielä hoirettavana ennen kotia menoa. Asia oli oman turvallisuuden kannalta tärkeä, -tupakin hajujen hävittäminen. Olimma hyvin selvillä siitä, jotta tupakki haisoo monen metrin päästä sellaa sen nenähän, joka ei polta, eikä meidän kenenkään kotona poltettu. Isoimmilta olimma kuullu kuinka tupakinhajut pystytähän hävittämähän ja ne tiarot olimma visusti painanehet miälehen.

Levollisin miälin aloomma ettiä saniaasia ja kaivelemahan niiren juuria kivien halkiamista. Kerättihin ketunleipiä ja kuusenkerkkiä. Piänen aijan päästä oli itte kunkin lakin pohjallen kertynyt tarvittava määrä hajustehia ja niin istahrimma mettänreunahan pureskelemahan kellertäviä saniaasenjuuria ja välillä pistelimmä ketunleipiä poskehen.

Saniaasenjuuris oli voimakas salmiakin maku, joka teki niiren pureskelun helpoksi, eikä ketunleiväkkään pahoja ollu. Syämisen lomas hinkattihiin kuusenkerkillä sormia pihkan hajun nostattamiseksi tupakin hajuja peittämähän.

Vaattehien haju sai vaihretuksi toiseksi pyärimällä kostias maas ja kuloheinäs. Kevähällä maan haju tarttui helposti verhoihin ja jätti tupakin höyryt allensa. Lopuiksi lyätihiin lakki maahan ja hypittihiin sen päällä. Haistelimmä vielä toisiamma ja vakuuttelimma, jotta hajut on hävitetty.

Hyvillä mielin lähimmä takaasi larollen, mutta varmuuren vuaksi kiärrimmä vähä kauempaa, jottei Jouppilasta kukaan olisi meitä nähny. Siinä matkan varrella hävitimmä yhren rätsänpesän, jonka olimma sattumalta löytänyt yhrestä nuaresta männystä. Tultihin kytötiällä ja siitä larollen. Tupakit ja tulitikut piilootettiin entiseen paikkahan ja samantiän lährettihiin hiljaksensa kuljeskelemahan kotia päin. Mitään kiirusta ei piretty, välillä istuskeltihin, toimiteltihin ja vualeskeltihin jotakin joutavanpäivästä. Seuraava nautintokertakin oli jo suunnitelmis ja paikkakin sovittihiin samaksi. Erotas sovittihiin vielä, jotta tavatahan huamisaamuna kouluhun mennen Oksalan tiänpääs ja niin hävisimmä vähin äänin omille teillemmä.

Kotiapäin mennen tuli väkisikkin miälehen ajatus, jotta jonsei ne hajun karkottehet olisikkaan riittävä tehokkahia, niin mitäs sitte? Vastauksen

tähän arvootuksehen tiäsin liiankin hyvin, ei armon palaa, -molskihousut saisi melkoosen tuuletuksen.

Mua ei huvittanu vielä mennä sisälän, mutta kun ruaka-aika painoo päälän niin mentävä oli.

Omatunto kolkutteli ja jotenkin olis tehny miäli asiantilaa helpottaa. Sen verran olin kumminkin mennehestä viisastunu jotta tupahan kannatti mennä ihan vain tavallisesti, -muina miähinä. Jos menöö puusylyksen kans niin joutuu heti epäilyksen

**Jos menöö
puusylyksen kans niin
joutuu heti epäilyksen
alaaseksi ja
tentattavaksi.**

alaaseksi ja tentattavaksi. Niin mullen oli viimmeenkin käyny.

En keriienny kunnolla ovia perähäni kiinni panna, kun äitee alkoo nenällänsä nyysäämähän ja kuulettamahan, jotta mihnä sitä taas on oltu kun haistahan tuallaaselta märänneheltä. Käski ottaa hellalta vettä, pestä käret ja mennä vaihtamahan toisia vaattehia päälän. Sanoo vielä perähän, jotta tuallaasen tunkion kans ei kukaan samahan ruakapöytähän istu.

Normaalin vastahangan sijahan tottelin heti ja tein niin kun käskettiin. Ruakapöyräs piti seliitellä jotta olin ollu poikaan kans rässynpesillä ja sitte vielä kalikkaa tuala Kukkumäjän pualella. Kertomus meni täyrestä, eikä mun omatuntonikaan enää pahemmin soimannu.

Illalla sänkyhyn mennen siunasin itteni, niinkun meitä oli opetettu. Tilitin syntini siltä päivältä ja kattoon senjälkihiin asiat sovitetuksi. Pyhäkoulusta saarut opit ja kehoitukset tuli tällalaila sovellettua käytäntöhön.

Seuraavana aamuna oli kouluhun lähtö, viimmeesiä toukokuun päiviä elettiin. Kävelin Oksalan tiän päähän ja jäin orottelemahan kaveria niin kun oli sovittu. Siinä orotelles kattelin Korhosen pihallen, kun Viljami valjasti hevoosta hoijakan etehen. Pala nousi kurkkuhun, kun muistelin sitä klupilooran ostoa ja velkaa, joka siitä Ilmarillen jäi. Miälesnäni vannoon, jotta oli laitimmaanen kerta, kun tämä poika menöö tupakkia ostamahan. Nuujan kauppahan en liioon meinannu mennä ennen kuin vasta pakon eres. Kaveriillen en ollu puhunu mitään puuttuvasta markasta. Sen oli päättänyt pitää omana tiationani.

Sakki oli taas koos ja lähimmä kävelemähän lkoolan koulua kohren. Korhosen kohras vilkaasin vaivihkaa sinnepäin. Hevoonen oli sirottu tallin piihin, muita ei pihalla näkyny.

Matkan taittues Väkkärinmäki, -kivikkoonen mökkikylä jäi taa. Pyhän jälkehen oli taas palattu normaalihiin arkehen.

IKOLANKYLÄN "FATISEURAIN" KRONIKKA

Kirjoittanut Anni Tulimäki ehkä joskus 1950 luvulla.

1. Yks ihminen, joka on kylässä kokenut kokki, ajatuksensa julki sanoa tohti. Huonoja isännät on Ikolassa, kun ei niillä oo minkäänlaisia kalustokassaa. Jos pidot on tulossa minkälaiset, aina naapurikylähän juosta passaa. Sieltä saa lainata kupit ja farit ja padat, mitään ei teillä oo itellä, voi Ikoolan isäntä parat.... näin hän Ikoolan isäntiä ylen huanooksi luuli ja kyllä ne kans sen silloin tällöön kuuli.
2. Sattui sitten viime talvena niin mukavasti: huomattiin kylän mailla kasvavan puita liikaan asti, joista tarvittis erohon päästä. Ja niin miehet tuumas, jotta mitäs nuasta säästää, pannaan pohjaksi kalustokassaan: olis meilläkin mammonaa, mitä hassaa. Se oli sitten Tulimäen Iisakki, joka sanoi, että tehtäisiin viisaasti, jos ostettais kylähän kuppeja, joista juhla-vieraita juotella. Kun on merkkipäiviä, isoja häitä ja muita pitoja. Päätös ei liene yksimielinen aivan, mutta silti se maksoi vaivan. Ynnättiin vielä kiertokoulun tontin tulot ja niin oli kalustokassan kannattajilla melko mukavat olot. Oli pohjaa miltä alkaa sai, lisäksi velkaa tehdään kai?
3. Valittiin heti toimikunta rahoja vaalimaan ja hyviä kuppeja kokohon haalimaan. Ensiksi päätettiin toimittaa listoilla keräys, näin antaa kaikille kyläläisille herätys. Kokoon Lehtimäen Yrjö sai vähän akanoita ja paljon jyvää, vain yhdessä talossa tarjottiin sanoja, eikä nekään hyviä. Myös rahalistan kohdalla kylänväki auliisti pussinsa avas ja pyytäjään listaan nimensä tavas.
4. Tarkoitus oli toisena syksynä tempu uudistaa, näin kalustokassaa kartuttaa. Mutta Valtarin Ellipä kerjoolistat kovin huonoksi tykkäs ja niin hän ompeluseuran kyläläisten niskahan lykkäs.
5. Monen sydämes alkoo kyllä epäilytää. Tulimäen Annikin sanoo: "Tuasta ei nyt ainakaan tuu yhtään mitään." Ennustajan osa on aina ollut vaikia, mutta eipä Anninkaan miäli siitä oo enää haikia. Niin vaan fatiseurur matkahan lähti, koko talven kirkkaasti loistaen kuin tähti. Yksimielisyys aina ollu on voimaa, eikä sen yrittäjää kukaan soimaa.
6. Niinpä Ruohoniemen Tyyra ensimmäisenä fatiseuralle ovensa avata tohti, vaikka se raanun paikka peräseinällä aivan paljaana hohti. Sitäpä tuskin huomasi kukaan, oli vain kovin hauskaa päästä mukaan.
7. Tulimäen ovet toisena avattiin ja tiatokilpaaluuhun ensimmäiset kysymykset tavattiin. Samoin arpajaiset pantiin alulle, joista talven mittaan herui voittoja niin monille. Komsin Taimille aivan parittain, häneltä poikaa enää puuttui vain, joka piaksuja alkais hiputtaa, ettei niillä tarvittis kamarin seinällä tyhjää liputtaa.
8. On meillä puheenjohtaja Kaupin Niilo, joka ei pidä koskaan ääntänsä piilos, silloin kun hyvistä asioista tykätään ja niitä etehenpäin lykätään. Mutta siitä ei kannata, Niilo leikkii vain Mikki-hiirellä, sillä hän arvaa ja tietää, että kruukun ja siivet ja vettä täs kumminkin lopuksi päähänsä saa, -mutta sittenkin se kannattaa!
9. Talson Maritta uskollisna rahankantajana on. Kohta taitaa punainen tukupussi olla vallan pohjaton, jolla hän rahoja saalistaa ja osuuskassalle kiikuttaa. Jaaksi laskee markat ja setelit, tuumien, on ne ikoolaaset vain eri epelit. Syksyllä ne velkaa halajaa, keväällä vain omaa pussiansa palajaa.
10. Jussi Mullola hyväksi näki valokuvauttaa koko kylän väki, ja teettää lehdelle reportaashi, silloin kun Aune-emäntä kahvia kaasi. On meilläkin jotakin komiaa, kun on sanomalehdeskin kuvia omia. Näin tuumasi varmasti moni, jonka kuva ensikerran lehden palstalla oli.
11. Karkausvuosi kun alkoi, vain Hilja ja Maija ne aatteen sai. Kyllä meidän täytyys tua puheenjohtaja oikeen kiertää. Olis varmintaa kyllä ensiksi kysyä senkin mieltä.
12. On kaluston takia Vaasaan reissuja tehty, jotkut monia. Mutta ei kaluston kassa oo niistä kärsinyt lovia. Komsin Hiliakin sianporsahat kohtalon huomahan jätti, pyhähatun päällensä puki ja olikin nätti. Sitten hän polkupyörällä maantien vierehen veivas ja linja-autolla Vaasahan meni eikä meinas.
13. Monaasti näiden yhteisten asiaan vuoksi Talsoon Reinokin Teräksellä yläkertahan juaksi. Tuntoo hän Vaasas muitakin polkuja monia, mutta ne on yksityisiä-omia. Reino kaluston laatikoohin myös lautoja kallaa, eikä tuota apteekkarillekaan sillä hallaa. Joskus hän ilkkurisesti toivoo näin: "Olis jollakin silmäklasis väärin päin, ettei turhia näkisi nuuskia ja suotta saisi vihastuksen puuskia."
14. Ruohoniemen Veikko rupes ittiänsä vanhaksi luulemahan, mutta sitten sattui hän kuulemhan, kuinka Antosalon nuoret....ne vanhemmat...ovat innolla mukana molemmat. Veikonkin mieli muuttuu: "Multa ehkä vielä joitakin vuosia vanhasta puuttuu. En sentäs viitti Hemppaa vanhempi olla tällä ikää, ehkä tarvitsen joitakin vuosia lisää." Niin Veikkokin nuoreksi muuttuu taas ja jalka oli paljon kevyemmin maas.
15. Fatiseurur lämmitännyt on monia, vaikka talven pakkaset on ollu eri kovia. Seuroohin menes oli pykäliä kolmattakymmentä, tullessa hyvän alun neljättä. Suomelan Toini kans aina mukahan on halannu, yrttipuskaa kiikuttaa joskus takaasin palannu.
16. Ylimäen Jussilla ei oo muuta muresta kun vain tietäis, mistä ovesta Reino Talsoos mennä sais, jotta kaffipöytähän osajais. Ja Saimas on sitä parasta ainetta, sillä hän tietää, että kahvinkeitto, se onkin tairetta. Makuivahteeksi siinä on monta astetta: "Panin puoliksi parasta kaffetta."
17. Huutokauppakin Komsis oli komia. Siellä käärittiin tuhansia monia. Ehkä enemmänkin olis saatu, jos vasaramiästen hammasten laatu olis mitattu samalla mitalla. Mutta kun Iisakin oli niin tipalla, jotta uuret hampahat suus pysyy, kun tavaralle hintaa kysyy.
18. Näitä värssyjä tuli näin kovin pitkältä peräkkäin, täytyy asioita supistella ja muutamia vain...tukistella. Olis sekin aika hupsuus, jos koko tämä tuvallinen väkiä nukkuus. Ja taloonväki aamulla pötkkiis:"Heräkkää, no, se lakkas lukemasta jo!"
19. Täs pitää vissihin kaikkia vähä kiitellä. Haluaas jokahinen laakeria niitellä, mutta oma kehu aina haista pakkaa, minäkin sen nyt vain poikes nakkaan. Ollaan tyytyväisiä näin, kylässä on asiat hyvin päin. Meillä on kalusto koossa ja kotona nyt, kun se vielä kunnolla kuljetuslaatikkoohin saataas, niin varmasti sen päälle yks viikko uppokumos maattaas. Sitte kun siitä noustaas taas, olis varmaankin vehriäinen ruuhokin maas.
20. Joka näistä värssyistä suuttuu, sen muato kuulemma aivan mustaksi muuttuu. Ja toisilla on hauskaa vielä monta kertaa, kun he kasvojen väriä omaansa vertaa.

Säännöstelyaika Suomessa v.1939 - 1954

Elintarvikkeiden säännöstelyyn ryhdyttiin varsin vitkaan, koska uskottiin ettei sotatila kauan kestäisi. Varastot hupenivat kuitenkin varsin joutuisasti ja jo kevättalvella 1940 säännöstelyä kiristettiin.

Maaseudulla ei kaikki säännöstely vaikuttanut niin ankarasti, mutta erityisesti kahvin, sokerin ja saippuan saanti vaikeutui. Lamppuöljyn loppuminen vaikeutti sähköttömien kylien talouksia.

Kahvin ja sokerin säännöstely alkoi 7.10.1939. Silloin jaettiin ensimmäiset elintarvikekortit, joissa oli tarkkaan määrätty kupongit eri tarvikkeille. Bensiini ja moottoriöljy yms oli jo tarkasti rajoitettua 4.9. alkaen.

Leipäviljan säännöstely aloitettiin 7.12.1939, silloin kiellettiin vehnän, rukiin ja herneen syöttäminen eläimille. Seuraavan vuoden alussa alkoi luovutusvelvollisuus, eli jos varastossa oli enemmän kuin oma tarve, olit velvollinen myymään ylijäämän yleiseen kulutukseen. Luovutukset perustuivat viljeltyyn pinta-alaan. Säännöstely alkoi 15.5.1940. Raskaan työn tekijät saivat suurimmat annokset, alle 7-vuotiaat saivat viljatuotteita 250g päivässä, muut 300g. Vähimmillään oli raskaan työn tekijän päiväannos 600g ja sokeria sai 250g/kk. Sen vuoksi kahvikutsuilla oli pieni pyyntö, ota sokeri mukaan.

Sakariinia ostettiin mustasta pörssistä, sitä tuli rajan yli Ruotsista huikeaan hintaan. Polttopuut tulivat säännöstelyyn jo 1940, tekstiilit ja jalkineet 23.10.1940. Kansanhuollosta piti anoa lupa esim. kumiteräsaappaiden ja monojen ostoon. Vaikka lupa irtosikin, niin kaupoista ei kenkiä löytynyt. Kaikki oli tiskin alla eli myytiin tutuille ja niille jotka vaihtoivat voilla ja sianlihalla. Naiset pitivät kesäisin paperipäälysteisiä remmikenkiä, joissa oli puupohjat! Olivatpa vielä kauniitakin, mutta eivät kestäviä.

Sama tuska oli polkupyörän kumien kohdalla, niitä yritettiin uudistaa "vulkanisoimalla", olivatpa vain vähän raskaampia ajella. Tähänkin piti saada kansanhuollosta lupa.

Peruna tuli säännöstelyn piiriin vuoden -41 alusta. Kylmät pakkastalvet palelluttivat perunat kellareissakin saati sitten junanvaunuissa matkalla rintamalle. Lehdissä oli ohjeita paleltuneiden perunain keittämisen konsteista.

Saippuan säännöstely alkoi 15.10.1940. Sitä sai yleiskortin määrättyllä kupongilla, mutta yleensä myytiin "eioota". Naiset ottivat käyttöön vanhat konstit. Teurastuksen yhteydessä tulleesta ihrasta ja muusta mahdollisesta, jopa itse kuolleet kanatkin kelpasivat, keitettiin lipeän avulla suopaa, jolla oli pakko saada pyykki valkoiseksi. Tosin oli tapana keittää valkoiset vaatteet lipeävedessä ja puhdasta tuli!

Saippua tuli vapaaseen kauppaan vasta huhtikuussa 1949. Jalkineet ja tekstiilit vapautuivat 1.6.1949, mutta kauan sen jälkeenkin kankaat ja muut tekstiilit olivat "tiskin alla". Maaseudulla niitä ei yksinkertaisesti ollut, piti tehdä

kaupunkimatkoja ja jonottaa tuntitolkulla.

Musta pörssin kauppa rehoitti melkein kaikkien tavaroiden kohdalla. Emännät kirmusivat mustan pörssin voita ja myivät hyvällä hinnalla kaupunkilaisille. Moni sai näin talon velkoja maksetuksi. Sianporsaot olivat tarkasti laskettuja, mutta aina löytyi joku ylimääräinen, joka myytiin kalliimpaan hintaan mitä kansanhuolto määräsi. Kaupunkiasunnoissakin kasvatettiin omaa sikaa jouluksi ja kylpyhuoneissa saattoi kotkottaa muutama kana.

Säännöstely alkoi purkautua vähitellen v.1947. Ensimmäisen lampaan, hevosen ja vuohenliha ja kolme kuukautta myöhemmin sianliha. Kahvin säännöstely loppui vasta 1.3.1954. Siihen asti oli kaupoissa erikseen korttikahvia, mikä maksoi 175,-mk puolen kilon paketti ja verokahvia hintaan 305,-mk. Verokahvia sai kauppalikkeet niin vähän, että taas sai myydä "eioota". Kahvi oli juuri se elintarvike, joka loppui kokonaan sodan aikan, kun kauppalaiivat eivät päässeet kulkemaan.

Kaupoissa myytiin kahvinkorviketta ja korvikkeen vastiketta. Kotona paahdettiin ruista tai herneitä ja jauhettiin ensin kahvin joukkoon, mutta pian vain sikuria lisäten juoma valmistettiin.

Huoneenvuokraus oli hyvin tarkkaan määrättyä varsinkin kaupungeissa, sitä valvoi Huoneenvuokralautakunta.

Kotirintamalla olivat työvelvolliset, joita Työvoimalautakunta määräsi varsinkin maaseudun töihin. Jokaisen aikuisen oli hakettava pystymetsästä motti puita valtavaan puupulaan. Saihan siitä mottikirveen rintapieleensä.

Kaupunkikorttelitkin lämmitettiin puilla ja ajoneuvot kävivät puukaasulla. Pienet pilkkeet asetettiin erikoiseen "häkäpönttöön" ja määrättyssä lämpötilassa se alkoi muodostaa kaasua.

Voi sanoa, että vain ilma ja vesi oli vapaata, kaupungeissa tuskin nekään. Maaseudulla vesi oli tuskan takana, sillä suurimpaan osaan taloista ei vesijohtoa ollut. Pakkastalvina kaivot kuivuivat ja vesi jouduttiin ajamaan joista tai järvistä hevosilla suurilla tynnyreillä. Se oli naisten työtä sillä kotona ei ollut kuin vanhoja paappoja ja nuoria poikia, jos niitäkään.

Talkoohenki kuitenkin eli ja naapuriapu tunnettiin. Silloin todella huolehdittiin kansaeläjästä kylän kesken ja uusista asukkaistakin. Ei ollut helppoa vastaanottaa esim. talvisodan pakolaisia ja eläimiä, kun siihen ei ollut osattu varautua. Eläimille tarkoitettut rehut oli mitoitettu omaa tarvetta varten, samoin tilat karjarakennuksissa, mutta hyvä sopu tilaa antoi.

Osattiin puhalttaa yhteen hiileen.

TERVAJOEN KIVIVEISTÄMÖ OY

KIVITYÖTAIDON PERINTEITÄ

SEITSEMÄN VUOSIKYMMENEN JA KOLMEN SUKUPOLVEN VOIMIN

Tervajoen Kiviveistämö aloitti toimintansa seitsemänkymmentä vuotta sitten vuonna 1936 samalla paikalla jossa edelleenkin toimii, Tervajoen rautatieaseman eteläpuolella. Veistämön juuret ovat Vaasassa, jossa Toivo Suokko (s.1909) toimi kivenhakkaajana Rehnin veistämössä. Toivo oli lapualaisen leipurin poika, mutta ajautui jo nuorena miehenä kivialalle oltuaan ensin maatalon töissä Lapualla, sittemmin Kokkolassa kivenhakkausta oppimassa ja lopulta Vaasassa. Isänsä oli kehottanut aikanaan miettimään ammatinvalintaa, eikö se leipä helpommin irtoaisi leipurina, mutta niin vain kävi, että kiviala vei nuoren miehen.

Vaasassa oli tuohon aikaan useitakin kivenhakkaamoja. Omistajalla ei ilmeisesti ollut jatkajaa yritykselle ja Toivo kahden työkaverinsa kanssa ostivat senaikaiset työkalut ja perustivat veistämön Tervajoelle. Maakaupat Toivo ja Helmi Munkin kanssa Toivola-nimisestä tilasta tehtiin 18.5.1936. Ala oli n. 4 aaria ja kauppasumma 2.519,- markkaa. Kauppakirjassa lukee:

“Ostajat saavat tämän maa alan heti haltuunsa ja saavat omalla kustannuksellansa toimituttaa laillisen lohkomisen ja ovat ostajat velvolliset pitämään aidan tämän maan ympärillä.” Toiminta aloitettiin samantien.

Rautatieaseman läheisyys sai kaverukset päätyämään nykyiselle paikalle kuten monet muutkin tuon ajan kiviveistämöt. Raaka-aineet tulivat junilla eri puolilta Suomea ja alun perin valmisteetkin lähtivät junilla eteenpäin. Kivi on painava materiaali ja kuorma-autojen kantavuus sekä tiestö olivat jotain aivan muuta kuin nykyään, kun kivet liikkuvat kumipyörien päällä. Raakakivet oli pudotettu junanvaunuista pois ja vedetty hevosella kesällä kolmipyöräisen kärryn ja talvella kivireen avulla veistämön pihalle. Myöhemmin kuorma-autolla junanvaunusta auton lavalle.

Veistämö pääsi hyvään alkuun ennen sotia ja jo tuossa vaiheessa Toivo lunasti kahdelta yhtiökumppaniltaan osuudet pois ja jatkoi yksin omistajana. Sodan katkaisivat toiminnan. Paappa oli mukana sodissa ja selvisi siltä reissulta senverran ehjänä, että toiminta jatkui heti sotien jälkeen. Ennen sotia ja niiden aikana sekä jälkeen syntyi viisi poikaa (Toivo M., Timo, Seppo, Martti ja Reino) joista oli tuleva tärkeä lenkki veistämön historiassa. Viimeiseksi syntyi tyttökin (Ritva).

Toivon puoliso oli myös syntyjään Lapualla, Aino o.s. Laitinen (s.1908), joka oli tunnetun sepän Hermannin Laitisen tytär. Tuossa perheessä lapsia oli lähes kaksikymmentä.

Ainolla oli merkittävä rooli huolehtiessaan paitsi omasta perheestään ja varsinkin kesällä töissä olleista kulkumiehistä, joita aina keväisin ilmaantui etelää myöden töitä kyselemään. Mumma hoiti muonitusta ja paapan kiireistä johtuen myös puhelinliikennettä (veistämön puhelinnumero oli Tervajoki 8) ja oletettavasti muitakin ”juoksevia asioita”. Työväkeä oli 1950-luvulla vaihtelevasti vuodenaikojen mukaan. Kesällä oli silloinkin kiireisintä aikaa, kun talven tuotanto piti asentaa paikalleen ja töitäkin oli enemmän. Keskitalvet taasen olivat hiljaisinta aikaa, eikä työolosuhteetkaan silloin olleet miellyttävimpiä.

Käsityöstä koneellistumiseen

Kivet hakattiin ulkona katoksessa, vain kaiverrus - ja hiontatyöt sekä kivien viimeistelyjä varten oli pieni kamiinalla lämmitettävä verstaas. Työkalujen teroitusta varten oli pieni paja.

Käytössä oli vain yksi sähkömoottori, joka pyöritti hihnojen avulla eri koneita (tahko, hiomakone ja kompressori).

Aikojen kuluessa koneita lisättiin ja niitä varten tehtiin aina jokin puurakenteinen ”laajennus”. Raamisahalle, pikkusahalle ja isolle kivisahalle, hiomakoneille ja kaiverrukselle oli kaikille oma tilansa jotka kuitenkin liittyivät rakennuksina toisiinsa. Pihalle tehtiin ensin kääntyvä käsillä veivattava puominosturi ja myöhemmin pukkinosturi raakakivien nostoja varten.

Muistan muutaman jälkeenpäin huvittavankin tapahtuman näistä ajoista. Kuorma-autolla siirrettiin raakakiveä junanvaunusta omalle pihalle. Menetelmä oli: puominosturilla kivi ylös, sitten auto ajaa alta pois. Ketju katkesi juuri kun Thames oli pääsemässä lohokareen alta. Se putosi aivan lavan peräosaan ja etupyörät nousivat 2-3 metriä ylös kunnes auton perä laski maahan Sepon ollessa tietenkin vielä auton sisällä. Tilanteen vakavuudesta huolimatta oli se huvittavakin: Haimon Otolla ei ollut nauru meinannut loppua. Ketjun palatkin lensivät rakennuksen katolle. Nykyiset hallinosturit ja trukit ovat turvallisempia kivien käsittelyssä!

Yrityksen perustaja Toivo Suokko vasemmalla, keskellä hioja Olli Puustinen ja oikealla kaivertaja Kalle Mikkilä. Kuva otettu 30-luvun lopulla aivan veistämön alkuajoina. Takana ensimmäinen verstaas.

Rakentamisen suhteen paappa ei ollut niin paperien perään. Jotakin laajennusta tehdessään ja lupaa siihen hankkiessaan tuli rakennustarkastaja paikalle. Hän totesi vanhoja papereita selatessaan, että siinä välissä oli tehty lisärakennus, jota ei ollut missään papereissa. Asiaa ihmeteltyään oli Toivo todennut hänelle: "Piirrä se nyt, onhan se helpompaakin kun se on jo valmis!" Näin sitten tehtiinkin. Kuinkahan tänä päivänä...

Työkalut ja koneet olivat käsikäyttöisiä pitkälle 60-luvulle saakka. Paineilma oli toki aina ollut käytössä, mutta kovametalliset työkalut ja varsinkin timanttiterät toivat toivottua apua kiven työstöön. Aiemmin kiviin oli käsin hakattu reiät kiilaamista varten ja kiven pinnatkin oli käsin hakattuja. Työkalujen teroitus vei aikaa sepältä vähintään yhden päivän viikosta, joka oli todella ammattitaitoa vaativaa. Toivo paappa teki senkin työn aluksi itse.

Täytyy vieläkin ihaila senaikaisten kivimiesten taidonnäytteitä, kun vanhoja kiviä tulee vastaan. Kaikki reunakivet (jotka ennen olivat yleisiä haudoilla), kiven kaarevat muodot ja koristeet ovat käsityön tulosta. Ammattimiehen palkkakin määräytyi urakkana, kuinka monta metriä tai neliötä valmista tuli, sen mukaan tuli palkkakin. Voi sitä surkeutta, kun melkein valmis kivi lohkesikin pilalle!

Hiomakoneet oli käsiohjattavia, yksi sellainen on vieläkin käytössä veistämöllä. Sillä tehdään mattakivien hionnat ja modernisoituna myös kaarevien kivien hiontoja. Kivi hiottiin valurautarissioilla ja vesi sekä hioma-aineet erikarkeuksina karkeammasta hienompaan antoivat huopalaikalla ja tinatuhkalla viimeisteltynä kiveen kiillon joka on ikuinen.

Tekstitykset tehtiin jo alkuajoista lähtien hiekkapuhaltaen kumimaisen uudelleen-keitettävän kaiverrusmassan läpi. Tuo massa piti käsin levittää kiven päälle ja vuorokauden kuivuttuaan siihen piirrettiin käsin tekstit ja koristeet, jotka sitten käsin myös leikattiin massasta irti. Lämpötila ja kosteus vaikuttivat kovasti massan olemukseen. Kaikilla kaivertajilla oli oma tyylinsä ja edelleen vanhat kivet tunnistaa Tervajoella tehdyiksi tietystä tekstityylistä.

Nykyään kaiverrus tapahtuu nk. kaiverrusteipin läpi, joka on rullatavaraa ja liimaantuu kiven pintaan ja on heti valmis kaiverrustyötä varten. Uuden hallirakennuksen myötä hankittiin tuohon aikaan erinomainen "prässikone". Siinä irtokirjaimet ja numerot ladottiin kuin kirjapainossa ikään teipin päälle ja painettiin koneella teipin läpi. Työ nopeutui paljon ja piirtämisen osuus väheni. Käsillä leikkaamisen persoonallisuus jäi pois. 1990-luvun alkupuolella hankittiin tietokoneohjattu kaiverruskone, joka on edelleen käytössä. Kone antaa rajattomat mahdollisuudet eri tekstityyliin käyttöön koristekuvien kera. Tekstin ja kuvien koon muuttaminen kiven kokoa vastaaviksi on mullistanut kaiverrustyötä niin paljon, että muistan kerran erään vanhanajan kaivertajan todenneen: "Ei tuollaista olekaan!". Kaikki em. menetelmät ovat kuitenkin edelleen käytössä, koska tuleehan jatkuvasti "vanhoja" kiviä vastaan, johon lisänimikaiverrukset on tehtävä sillä tyylillä kuin ne aikoinaan on kiveen ensimmäisen kerran tehtykin. Tekstin hiekkapuhallus tapahtuu käsivaralta ja tekstin pohjamaalaus ja lehtikulkaus on käsityötä.

Timanttisahat helpottivat työtä paljon, mutta aluksi nekin oli käsikäyttöisiä ja pienessä tilassa meteli oli huumaava. Varsinkin ison sahan

Kuva 60-luvun alkupuolelta. Patsaan vasemmalla puolella veljekset Martti, Seppo, Reino, Timo ja Toivo M. Suokko. Oikealla puolella pitkäaikaiset työntekijät vasemmalla Frans Impola, Sulo Nurmilähti, Veikko Kallistahti, Toivo Suokko, Otto Haimo ja Lauri Asikainen. Edessä Harri Suokko, joka oli jo päässyt kuvaan edustamaan kolmannen sukupolven "kivimiestä". Keskellä työn alla olevan patsaskivi Vaasaan. Kuvassa myös käsikäyttöinen puominosturi.

muistan olleen niin pienessä tilassa, että on täytynyt olla vikkellä kaveri töissä ettei vahinkoja sattunut. Terät oli aluksi "kulutustavaraa", kehitys on mennyt niissäkin paljon eteenpäin. Joku teräkauppias olikin 60-luvulla silmät kirkaana väittänyt että paloja ei saa päivänvalossa terärunkoon kiinnittää veljesten valitettua huonosta laadusta. Viimeisimpiä koneinvestointeja ovat pöytälevyjen reunahiontaa varten ostettu automaattikone sekä kaarevien kiven leikkaukseen ja aukkojen tekoa varten hankittu timanttivaijerisaha.

Rakentamisen aikaa

Toivon jäätyä eläkkeelle v. 1974 jatkoivat veljekset yritystä, nyt kommandiittiyhtiönä. 70-luvun loppupuolella oli ison ratkaisun aika. Vanhat epäkäytännölliset puurakenteiset tilat alkoivat käydä ahtaiksi ja epäkäytännöllisihän ne olivat, kun kaikki koneet oli eri katon alla. Rakennukset alkoivat olla lahoja ja uusia koneita oli kuitenkin niihin jo hankittu. Automatisoidut taso- ja sivuhioma- koneet vaativat uudet tilat. Niinpä 1978 – 1979 rakennusliike Lapiolahti rakensi siporex-hallin entisen verstaan taakse Osmo Lammilta ostetulle maapalalle jolla oli suuri merkitys laajentamisenkin kannalta.

Hanke oli suuri, mutta nyt kaikki koneet ja toiminta saatiin saman katon alle ja siinä vaiheessa ostettiin myös uusi iso kivisaha. Toiminta sai aivan uuden pohjan, kun työ saatiin tehdä lämpimässä hallissa ja kiven käsittely nopeutui olennaisesti. Samantien vanhat rakennukset purettiin ja piha-aluekin laajeni. Yhtiö

muutettiin osakeyhtiöksi vuonna 1978, osakkaina veljekset ja Toivo paappa. Nuoret miehet painoivat jo ennestäänkin pitkää päivää oletettavasta syystä... Valitettava asia oli vanhimman veljen Toivo M. sairastuminen vakavasti tuossa vaiheessa ja jääminen sairaseläkkeelle kunnes menehtyi vuonna 1986.

Vuonna 1990 rakennettiin varastohalli, jossa on myös konttoritila ja kylmää varastotilaa ahiokiville sekä kuljetuskalustolle ja trukille. Valmiiden kiven lastaus helpottui ja nopeutui paljon hallinosturin avulla. Vaikka kivi onkin kiitollinen materiaali varastoinnin kannalta, niin talvella niiden kaivaminen kinosten alta on vaikeaa ja lisäksi jäänyt kivi on aina iso turvallisuusriskikin. Hyvässä järjestyksessä olevasta varastosta myös löytää tarvitsemansa aihion helpommin ja valmiiden kiven katselu asiakkaiden kanssa on miellyttävämpää.

Valmiiksi tuotteiksi

Tervajoen Kiveistämö Oy:n päätuote on aina ollut hautakivi, niin nykyäänkin. Kivien muoto ja muotoilu on vaihdellut vuosikymmenten aikana ja eri kivilaatuja on viime aikoina tullut perinteisten mustan, harmaan ja punaisen graniitin lisäksi. Kaarevat muodot ja kynttilätilat kiven sisällä ovat monipuolistaneet kiven ilmettä. Nykypäivän tekniikka auttaa paljon ennen käsintehtyjä työvaiheita. Kivi tulee säilymään pysyvänä muistomerkkinä myös tulevaisuudessa haudalla. Parempaa materiaalia ei siihen löydy. Vanhimmat veistämöllä kunnostettavina olleet kivet ovat olleet yli 100 vuotta sitten tehtyjä.

Rakennuskiviä (lähinnä rappukiviä) tehtiin

joskus 60 –ja 70-luvuilla, mutta rakennuskivien osuus on aina ollut vähäisempää. Urakat ovat yleensä suuria, satoja neliöitä ja niiden tekeminen päätuotteen kanssa yhtä aikaa ei ole kiireisinä aikoina edes mahdollista. Konekantaa pitäisi automatisoida ja rakennuskiviä valmistaa Suomessa muutama iso yritys, joilla raaka-ainekin on omasta takaa. Kiviveistämö on aina ollut ostokiven varassa, omaa louhimoa ei ole eikä raakakiveä edes Pohjanmaalla missään louhita.

Patsaita ja muistokiviä on valmistettu aina ja ne tuovatkin mielenkiintoista vaihtelua työhön. Ne on yleensä jonkun kuvanveistäjän tai taiteilijan suunnittelemlia ja valmistus sekä asennus tapahtuu veistämön toimesta. Sotien jälkeen tehtiin paljon sankarihautakiviä ja patsaita sekä kaatuneitten muistolaattoja koulun seinille.

Isossakyrössä on mm. Aseveljien muistokivi ja Karjalaan jääneiden patsas vanhalla hautausmaalla, Napuen taistelun muistokivi vanhan kirkon hautausmaalla, Täältä lähdimme –kivi Pohjankyrön talon edessä ja Nuijasodan muistokivi vanhan kirkon länsipuolella veistämön tuotantoa. Hyvää yhteistyötä on vuosikymmenten ajan tehty vaasalaisen kuvanveistäjän Tea Helenelundin kanssa patsasasioissa. Mm. tuo Nuijasodan kivi ja C.A Setterbergin patsas Vaasassa Kirkkopuistikon alkupäässä on hänen suunnittelemliaan. Lukuisia muitakin töitä on yhteistyössä Tean kanssa tehty.

1980-luvulla tehtiin useisiin seurakuntiin "Muualla haudattujen " muistokiviä. Viime vuosina on sisustuskivien suosio kasvanut. Keittiön työtasot kivistä tehtynä ovat ikuisia. Kivi kestää vettä ja kuumuutta ja on helppo pitää puhtaana. Väri vaihtoehtoja näihin löytyy lähes parikymmentä eri kivilaatua. Monissa isokyröläisessäkin kodissa on veistämön valmistamat kivasot ja kivikello. Pyöreä kivilyhty suunniteltiin 90-luvulla ja se mallisuo jattiin tuolloin.

Kotimaasta Ruotsiin

Toiminta-alueena on perinteisesti ollut entinen Vaasan läänin alue tärkeänä osana ruotsinkielinen rannikkoseutu. Tälle alueelle hautakivet toimitetaan asennettuna paikalleen. Sisustuskiviä on ajautunut Helsingistä Saariselälle saakka rahtitavarana. Vientitoiminta alkoi 1999 kun Uumajan alueelle saatiin paikallinen edustaja. Ruotsiin toimitetaan valmiita hautakiviä ja sisustuskiviä.

Pari vuotta sitten yksi kiviverstas alkoi ottaa myös puolivalmiita hautakivivaihtoehtoja Ruotsiin. Vienti on kasvanut tasaisesti vuosi vuodelta ja suomalaiset kivimateriaalit ovat miellyttäneet ruotsalaisia. Hautakivimallit ovat erilaisia ja

etenkin kivien sisällä oleva kynttilätila on uutta siellä.

Täällä niitä alettiin tehdä jo kymmenen vuotta sitten ja ovat hyvin yleisiä hautakivissä nykyään.

Kivien myynti tapahtuu useasti paikkakunnalla olevan kukkakauppa-hautausseurustimiston ja itsenäisten edustajien välityksellä. Sisustuskiviä myyvät keittiökälisteliikkeet. Moni haluaa tulla myös suoraan tehtaalle tilaamaan kiven, jossa materiaaleja ja valmiita kiviä on aina nähtävillä.

Työ tarvitsee tekijänsä

Toivo otti kaikki poikansa jo varhaisessa vaiheessa mukaan kivityöoppiin. Tuskin oli koulusta kotiin päässyt saati kavereiden kanssa ehtinyt leikkimään, kun verstaalle oli tultava. Niinpä koulunkäyntikin jäi vähemmälle ja kaikista pojista tuli kivimiehiä. Työt pyöivät oman väen voimalla, mutta olipa pitempiaikaisiakin työntekijöitä mukana mm. Otto Haimo, Veikko Kallistahti, Sulo Nurmilahti, Frans Impola ja Lauri Asikainen, joka oli veistämöllä yhtäjaksoisesti töissä sotien jälkeen aina eläkkeelle jäämiseensä saakka v. 1987.

Toiminta laajentui ja 80-luvun loppupuolella oli aika ottaa kolmatta sukupolvea vakituiseen työhön veistämölle. Harri, Ari ja Reijo tulivat vuoden sisällä kaikki kivitöihin oltuaan kukin "vieraalla" töissä siihen saakka. Toki kaikilla oli jo koulupojasta lähtien kokemusta kesätöidenkautta veistämön moninaisista töistä. Harri tuli kaiverrushommiin, Ari konttori- ja myyntitöihin ja Reijo sahuriksi. Timon vaimo Orvokki oli ollut jo pitempään mukana kaiverrustöissä.

90-luvulla mukaan tulivat vielä Juha, Jarmo ja Mikko, joten jossain vaiheessa veistämöllä työskenteli 11 Suokko –sukunimellä yhtä aikaa! Timo ja Orvokki jäivät eläkkeelle, sitten Seppo ja Martti, joten enää Reino on nuorimmaisena jäljellä "toisesta" sukupolvesta. Kolmatta sukupolvea on siis kuusi kappaletta, serkuksia ja veljeksiä keskenään. Lisäksi on kaksi "vierasta" työntekijää, jotka Seppo ja Martti kouluttivat itselleen jatkajiksi. Ammattimiehiä kun ei alalle kouluista saa vaan työ on opittava tekemällä kuten vuosikymmenten aikana aina on tehty.

Nykyvahvuus on siten yhdeksän vakituista, joilla seitsemällä on sama yrityksen perustajan sukunimi. Yksi "neljännen polven" kivimies on ollut jo pari kesänä kesätöissä. Aika näyttää jatkaako yritys tulevienkin sukupolvien voimin perinteistä toimintaansa....

Ari Suokko

Banaanimerkillä Costa Ricaan

Lauantaina 18.3.2006 Vaasan iltakone otti ja lennätti meidät Kokkolan kautta Helsinkiin. Kotimaan lennolla ehtii juuri juoda tarjotun kahvin. Ilmakin oli pilvinen, joten ikkunasta ei näkynyt mitään. Helsingissä majoituimme kentän lähellä olevaan Cumulukseen, jossa söimme pienen iltapalan ja menimme ajoissa nukkumaan, sillä huomista tulisi pitkä päivä.

Sunnuntain varhaisaamupalan jälkeen olimme ulkomaanterminaalissa kello kuusi. Matkalaukkumme oli selvitetty jo Vaasassa, joten passi- ja turvatarkastuksen kautta pääsimme sujuvasti eteenpäin odottamaan lentoamme Pariisiin reittikoneelle. Valittuamme kotimaisen matokuuri-lääkkeen kaupan hyllystä, jonotimme kassalla tunnetun valtavan kokoisen kapellimestarin perässä. Kentän vilkas toiminta oli tuttua entuudestaan, joten istuskelimme kaikessa rauhassa. Aamukone lähti ajallaan ja tilaa olisi ollut muillekin. Lento sujui aamupalaa syöden ja seurustellen.

Finnairin kyyti oli tasaisen varmaa ja CDG: n sumuinen kenttäkin löytyi. Terminaalissa sitten saikin hyvän kävelylenkin, kun siirryimme Delta Airlinen selvitykseen, jossa kyseltiin Amerikan murteella mm ammattejamme. Passeja ja lippuja piti vilautella useasti tummille virkailijoille, jotka tuntuivat olevan itsekin hiukan "pihalla" töistään. Yhtiö hyväksyi meidät laivan kokoiseen koneeseensa 266:n muun kanssa. Lento DL 22 Atlantaan nousi, pitkän ja vähän rämisevän kiidon jälkeen, hiljalleen n 10 kilometriin ja 900 km tunnissa olevaan matkaan. Siellä sitä istuttiin

keskipenkeillä, 9 rinnatusten ja käytävät kummankin puolen. Kaiken maailman rotuja oli matkassa. Yhdellä oli päässään lippis, toisella turpaani ja osalla merkki otsassaan. Lentoreitti kaarsi Lontoon päältä, Grönlannin edustalta kohti Pohjois-Amerikan mannerta. Tähän asti lento oli vakaata ja nopeaa tuulettomassa lentosäässä, jota seurasin penkeissä olevista näytöistä. Mantereen päällä tuntui oleva "kuoppaista" ilmaa, joka pudotti vauhtia, vaikka kone nousi 11kilometriin. Aika kului useasti tarjotuilla ruokailuilla, lueskellen ja USA:n maahan-tuloviranomaisille annettavien kaavakkeiden täytössä. Sateinen, 11 asteinen Atlanta , otti vastaan ja tummat virkailijat huusivat aulassa, kuin karjalle konsanaan, ohjaten matkustajia oikeisiin jonoihin.

Jonotimme kuvaan, sormenjäljen ottoon ja tietysti turvatarkastukseen, jonka jälkeen pääsimme jatkolennon lähtöaulaan, joka oli samassa terminaalissa eli Deltan omassa. Aulassa oli pari tuntia aikaa seurata koko ajan nousevaa ja laskevaa lentoliikennettä, jolla oli useita ratoja käytössä. Matkustus ja aikaero velloi tovin olotilaa, joka tuntui kadottavan lattian alta. Olisiko ollut nestehukkaa, koska Cokis palautti kiinteän lattian. Lentoaan odottavia aavikkosotilaitakin oli aika ryhmä, lapsenkasvoisia, kuten laulussa. Vielä yksi lento, nyt vanhemmalla Boeing 757: lla ja yön pimeyteen, suuntana San Jose Costa Rica!! Tämä nelituntinen kului syömällä taas yksi kana-ateria ja jutellen kotoisista lakeuksista naapurikunnassa

ennen asuneen hittinikkarin siskon kanssa, joka oli työnsä puolesta matkammē takana. Maata ja valonauhoja näkyvissä. Hiukan vaappuen laskettelimme maankamaralle ja olimme perillä. Aamulla lähdimme Helsingistä klo 8 ja San Josessa olimme klo 22. Todellisuudessa teimme matkaa 26 tuntia, mutta 8 tunnin aikaero Suomeen, sai päivän piisaamaan. Tullimuodollisuudet sujuivat "rutiinilla" ja joutuisasti, koska tämä oli matkamme pienin paikka ja olimme ainut laskenut kone. Kyllä olimme kaukana kotoa. Bussikyyti vei meidät Hotelli Intercontinentaaliin, joka oli valtavan hieno. Oli onneksi ilta, joten saimme mennä nukkumaan, pitkästä aikaa.

Arenal -tulivuorien kaunotar

Maanantaiaamu ja kello 5. Nousin ylös ja katselin ikkunastasta minne olimme tulleet. Edessä aukeni pääkaupunki ja vuoristoinen horisontti. Kello puoli kuusi, aurinko nousi Irazu-tulivuoren takaa jatkaen reippaalla vauhdilla taivaalle. Maantieteellisesti tästä ei ole kuin 10 astetta päiväntasaajalle. Ylellisen hyvän aamupalan jälkeen meillä oli retki Arenal -tulivuorelle. Retkibussin paikallinen Monica -opas puhui selvää amerikkaa, mutta jylhiä vuoristomaisemia ihaillessa, meni moni asia ohi.

Aamupäiväkahville pidätyimme pieneen käsitöitä myyvään kauppaan, josta ostimme palapelipuu-rasioita, kuinkas muuten. Maisemia tuli kuvattua kahvipensaat jalkojen juuressa. Matka jatkui pienen kylän punasävyiseen kirkkoon ja muotoleikattuun puistoon tutustuen. Volcano

Arenal, kohteemme, näkyi jo kauas pilvettömässä ilmassa. Meillä oli hyvä tuuri, koska monasti 1640 metrinkorkeudessa oleva huippu on pilvessä. Pysähdyimme juurella olevaan taajamaan, jossa päivän n.40 asteinen lämpötila tuntui salpaavan henkeä, kuin hyinen avanto. Saimme hyviä kuvia ja totesimme tulivuoren toisen puolen vihreäksi ja toisen tuhkan harmaaksi. Tulivuoribongareille Arenal on kuulemma pakollinen kohde, koska se on kauniin ehjän kartion muotoinen. Syödessämme lounasta ulkoilmaravintolan terassilla, vuori jyrisi ja tuprautti savupilven. Ruokailun jälkeen kävelimme sademetsässä pienen luontopolun ympäri. Eläimiä emme nähneet mutta valtavan runsas kasvusto teki vaikutuksen. Paluumatkalla kävimme vielä pulahtamassa kuumissa lähteissä. Pimeys tuli puolesta tunnissa, 17.30 aikaan, joten bussissa sai nukuttua univelkaa menettämättä mitään. Hotelliin päivällisellä oli kaikkea hyvää katettuna.

Chiquita -Rainforest Alliance

Tiistaina meitä kuljetettiin keskusylängön vuoriston yli kohti Karibian merta. Vuoristosta laskiessa sademetsä kaartui tien poskeen, luoden vihreän holvin. Maasto tasaantui ja baanipuut näkyivät. Saimme Chiguitan farmilla hyvän vastaanoton. Meille näytettiin työvaiheet kasvusta keräykseen ja lajittelusta pakkaukseen. Kierroksen jälkeen joimme kookospähkinän nesteen, samalla kun nuorisio näytteli esityksen banaanifarmin elämästä ja työnteosta. Välipalan jälkeen seurasi dia-esitys, jossa yhtiön edustaja kertoi heidän kantavan vastuunsa sademetsän ja työntekijöiden hyvinvoinnista. Tarkoitus ja pyrkimys tuntui

uskottavalta. Meidät opastettiin aivan farmin kyljessä olevan Nogalin-luonnonsuojelualueen luontopolulle. Täällä näimme jo eläimiäkin. Kotkia, lintuja ja sammakoita, joista yhden myrkyllisenkin. Kolibri hautoi kämmenpohjan kokoisessa pesässä munia kaktuksessa. Isojen puiden ikää kysyttäessä, saimme "ei tiedä" vastauksen. Puut kasvavat kokoajan, eivätkä näinollen tee vuosilustoja, kuten meillä. Kiitimme saamastamme huomiosta ja mahdollisuudesta tutustua farmiin, joka ei tavalliselle turistille olisi onnistunut. Paluumatka taas pimeällä, mutkaisella ja sumuisella jenkki- ja jänkköjen täyttämällä tiellä oli jännittävä.

Ocotal -auringonlaskun aitiopaikka

Keskiviikkoa vasten yöllä kello 2, matkakokemusta rikastutti maanjäristys. Sänky tuntui heiluvan ja värisevän. Hotellin kolmas kerros korosti vielä pientä järistystä, jolle paikalliset vaan kääntävät sängyissään kylkeä. Aamupala maistui ja hedelmät olivat mehukkaan hyviä. Ohjelmamme sisälsi myös "lomailua", joten taas bussiin ja nyt meitä vietiin kohti Tyynen meren rannikkoa. Pan American highway, mantereiden valtavyylä, joka ei ollut meidän maanteitä suurempi, johti Liberiaan. Välille jäivät vuoriston mutkatiet rekköiden jylinöineen. Vihreys muuttui nyt auringon polttamaan punaruskeaan maahan ja mataliin leveäoksaisiin puihin. Maisema oli savannimaista ja vuorijonot jäivät kehystämään horisonttia. Alueella oli suuria karja- ja hevostiloja, ehkä hevosvaarakin tiellä, koska näin pientareella yhden raadon. Pysähdyimme eläinten löytökotiin, jonka oli perustanut itä-valtalaispari -60 luvulla. Se toimi vapaa-ehtoisvoimin ja meitä opasti israelilaistyttö. Näimme värikkäät papukaijat, gepardin ja apinoita, jotka nauttivat 40:n asteen lämmössä. Liberiasta käännyimme kohti länttä, pois valtavyylältä ja tiekin kapeni. Ohitimme kansainvälisen lentokentän ja pari paikalliskylää, joissa köyhyys näkyi mm. asumusten peltihökkeleinä. Elämän iloisuus paistoi silti koululaisten kasvoista, jotka matkasivat koteja kohti siisteissä puuissaan.

Lomakylämme, Ocotal El Cocossa, tulla

tupsahti rinteeseen takaa, kuin toinen maailma verraten edelliseen hökkeli-kylään. Paikka oli kuin maanpäällinen paratiisi aidattuine alueineen. Respassa oli meistä ennakkotiedot, joten saimme rannekkeen ja ohjauksen huoneistoon. Rivitalotyypinen rakennus sijaitsi rannalla, korkealla jyrkänteellä ja maisemana saareton Tyynimeri. Oli upeaa, lämmintä ja aivan uskomatonta, että olimme täällä maailman laidalla. Ocotalissa olimme neljä vuorokautta.

Nautimme elosta ja olostä. Kahtena päivänä kävelimme El Cocoon, jossa oli yksi kauppakeskus perustarpeineen ja paljon paikallisia pikkubutiikkeja. Teimme ostoksia butiikeista ja peltihökkeleiden kaupoista "kehitysmaapu" ajatuksella, sillä elämisen kaksijakoisuus oli kuin yö ja päivä. Uimassa olimme tosi suolaisessa meressä ja Ocotalin useissa altaissa. Yhtenä päivänä olimme purjelaivalla seilaamassa. Matkan hienoimpia hetkiä oli, kun merestä hypähtelevät rauskut välkehtivät valkoisine vatsoineen ja delfiiniparvi ui aivan laivan keulan editse. Ankkuroimme suojaiseen lahteen ja kokeilimme snorklausta räpylät jalassa, ensimmäistä kertaa elämässä. Kokeilu ei oikein onnistunut ja tämä oli aika suuri vesistö harjoitella, joten meni normaaliksi uimiseksi.

Paluupurjehduksella kiersimme Apinanpää saaren ja yritimme olla purjeen varjossa. Hyvä aurinkorasva suojaasi avoimet paikat, mutta t-paidan alta paloi hartiat ja selkä. Niitä hoidimme iltapäivän ohjatun allasjuman jälkeen. Yöksi otimme särkylääkettä ja säädimme ilmaston sopivaksi. Aamulla olikin sitten jo hyvä olo, tämä oli koko matkan ainut "haaveri". Vuorokaudessa on aika tasan pimeää ja valoa 12 tuntia. Kävellyretkillä varjo oli jalkojen juuressa pienenlainen ja päivällistä syöden ulkoilma-terassilla tuli etsittyä Otavan tähtikuvio taivaankannelta. Lintuja oli runsaasti, kun ne vain olisi vielä tunnistanut. Noin 70 senttisiä liskoja oli niin paljon päivisin, että niihin jo tottui. Ne olivat kasvissyöjiä ja omasivat tarkkan hajuaistin. Terassin kahvihetki piti viettää lasiseinän takana, ellei halunnut liskoa jalkoihinsa sämpylän

houkuttelemana. Apinat olivat rauhaisaa lajia ja lekottelivat hietarannan puiden oksilla ja paskoivat alas käytäville, josta turistit saivat jutun juurta ja naurua.

Rannan hietikolle ei ollut mitään menoa ilman kenkiä, sillä niin kuuma oli punertavan musta hietä. Hyttysten tapaisia inisijöitä emme tavanneet koko matkalla, vaikka niistä vähän ennakkoon varoiteltiin. Auringonlaskut olivat jokailtaiset ihastukset, 17.30 aikaan aurinko tavoitti merenpinnan ja katosi punahehkuisena kahdessa minutissa. Olihan rantamme nimetty sun set:in mukaan.

Sunnuntaiamuna oli laukkujen pakkaus ja allasjumbpa vielä kello 10. Me aktiiviset suomalaiset olimme kai tehneet vaikutuksen bikinipukeiseen ohjaajaan, koska normaali aika olisi ollut kello 15.

Amerikkalaiset suurehkot lomalaiset eivät ehkä hänen palveluun käyttäneet, vaan kulkivat respan ja hietarannan välinkin autokyytillä, joka kuului paikan palveluun. Puolelta päivää bussimme lähti kohti pääkaupunkia, jonne oli matkaa 250 km ja viisi tuntia. Näimme Liberian kentälle laskevan koneen, samalla kun härkävankkurit tulivat vastaan tienpientareella. Elämä Costa Ricassa kulkee pitkällä aikavälillä verrattuna omaamme. Pysähdykset teimme Liberiassa ja Puntarenaksessa, joka oli vuoriston korkeimmalla kohtaa. Täällä kiitimme Monica - opastamme esittämällä hänelle meidän tuntemaan laulun: On meillä hauska täti tuo

Mymälästä oli vielä mahdollisuus täydentää matkamuistoja paikallisilla tuotteilla. Illan

Saimme Chiguitan farmilla hyvän vastaanoton. Meille näytettiin työvaiheet kasvusta keräykseen ja lajittelusta pakkaukseen. Kuva Timo Karhu

pimentyessä saavuimme taas Inter Continentaaliin, vielä yhdeksi yöksi. Chiguitan edustaja tarjosi kiitospäivällisen kaupungilla olevassa ravintolassa, jonne bussi kuljetti meidät hyväosaisten kaupunginosan kautta. Ruoka oli taas hyvää, mutta koko menun syöminen alkoi jo viikossa kyllästyttää ja aikaakin siihen tuhrantui noin puolitoista tuntia kerta. Hotellissa laukut kotimatkakuntoon ja sopivan löysää vaatetta valmiiksi aamulla päälle pantavaksi, jottei koneiden ahtaissa penkeissä ahdistu.

Finland -neljän vuodenajan rikkaus

Kotimatkaa teimme käänteisessä lentojärjestyksessä. Yhtäsoittoa maanantain kello kymmenestä, tiistain ilta kymmeneen, jolloin Finnairin pieni Atr potkurikone oli Vaasassa. Lennot olivat ajoissa ja terminaaleissa oli joka välissä sopiva noin kahden tunnin vaihtoaika. Matka oli parempi kuin voitto ässä arvalla, oli toteamus lumipyryisellä autotiellä kohti Isoakyröä. Vertaus siksi, että Miira voitti, yhden kymmenestä, kahden hengen matkan Chiguitan järjestämässä arvonnassa. Kaikki oli hoidettu puolestamme niin hyvin, että vähän jo välillä hävetti olla passattavana. Aina joku voittaa ja yrittäminen kannattaa. Tällä kertaa arpaonni sattui meidän kohdalle, pienen vihreän sammakon katsellessa Yhteishyvä lehdessä.

Mikä oli huvittavinta jälkikäteen, niin matkan ainut banaani syötiin koneessa ennen Pariisin välilaskua tulomatalla.

Banaaniterveisin Miira ja Timo

Pohojalaanen jouluressi-testi

Joulu tuloo ja se tiätää monellaasta menua. Testaa ittes ja kaikki muukkin onko jouluressi iskeny. Ja taas sitä mukaa pisteetä minkä numeron kohta oireehin sopii.

·Joulukorttia on mukava saara, niitä vaa pitää jonku lähettääkki. Onko keskustelu korttia kirioottaes seuraavvallaasta:

1. Kakssataa korttia jo kiriootettu, kyllä meillon palio tuttuja.
2. Eikö tuaki muari oo jo aikaa sitte kuallu, vai kuka soli joka haurattihi viisvuatta sitte.
3. Nokikolarille joulukortti! Minkä ihimeen takia!? Ei se mun sukulaane ainakaa oo.
4. MITÄ! MUNKO PITÄÄS HAKIA 50 KORTTIA LISÄÄ KAUPASTA!? HAE KUULE ITTE!

·Jouluostoksilla olis kannattanu käyrä hyvis aijjooon ennen joulua. Joskus se vaan pakkaa jäärä viimmetinkaha. Kaupan jonos tuumaaleet näin:

1. No pitkä jonohan tämän mutta mikäs kiirus täs on.
2. Meinaa tulla kyllä hiki ku on nämä talavikamppehet päällä.
3. Äläkä sinä siinä takana töki sillä kärryllä, ei tämä jono sen nopiampaa sillä mee!!
4. JA MIKÄ SAATARIN HALAVAANTUNU MUARI TUANNE KASSALLE ON PALAKATTU!! VANHAINKORISTAKO TÄNNE HOMMATAHAN TYÄVÄKI!? EIHÄN TÄMÄ JONO OO LIIKKUNU TUNTIHI YHTÄÄ!!

·Joulukuusen haku on kunniatehtävä, no ainaki sen on jonku tehtävä.

Kuusenhakiaa monaasti kiitellähän ja kehutahan onnistunehesta valinnasta. Kuusen hakija puallustaa valintaansa:

1. Niin mutta täälläänen kuusi johona on vaa toisellapualella oksia viää tuvas palio vähemmän tilaa.
2. Jaa jaa mutta mettänhoirollisesti tämoli hyvä valinta.
3. No siälä oli nii raakasti lunta ja pimiäki tuli ja kylmä!!
4. JAHA!! NO HAKEKAA ITTE PAREE KUUSI!! JA TÄMOLI SITTE VIIMMEENEN KUUSI MINKÄ MÄÄ HAIN!! SE ON AIVAN VARMA SE!!

·Kuusenkoristelu on kaas mukavaa hommaa. Tai kuinka sen ny ottaa. Apu ja hyvät neuvvot on tarpehe ja saatavilla.

1. Näiren sähkökynttilään asennus on piäni homma, pian nämä tästä.
2. Pikkuusen tämä ny vastustaa, nämon vähä takus nämä johorot.
3. Kuka nämon oikee ottanu viimmevuanna kuusesta pois, tahallansa tiätysti solominnu ja sotkenu ihan takkuhu!!
4. TÄHTI HÄJYISTI LATVAS!! OLOKOHO VAA! LAITAKAA SINNE MUN PUALESTA VAIKKA SIRPPI JA VASARA! TAI HAKARISTI! SANONKO MÄ!

·Kinkkua ja muuta jouluruakaa pistellähän poskehe jouluna innokkahasti.

Kinkku pitää hakia kaupasta jonsei oo ittellä joulupossua. Kovin piäntä ei kuitenkaa viitti ostaa. Ajattelet äänehen:

1. Tällääses isoos kinkus piisaa hetkeksi syämistä.
2. Voirellahan tämä ny sinapilla ja kylläpä sitä menööki palio.
3. Jaa kuka tuan uunin jo laittaa päälle käryääki nii raakasti, solis pitäny pestäkki ensi.
4. NO NII!! EIHÄN TÄLLÄÄNEN MÄLYTÖÖN MÖHKÄLES MAHARU ERES UUNIHI!! KENENKÄ JÄRKIÄ OLI OSTAA TÄÄLLÄNEN!? AI NII. NO MINKÄ TÄHÄRE MEILLON NÄIN PIÄNI UUNI!?

•Jouluksi pitää teherä joulusiivot vaihtaa laattiahan joulumatot ja aakkunoohin joulukarteekit. Ja kaikkia muutaki jouluvaatetta. Kerrot miälipiteenäs notta:

1. Kyllon ny siistiä ja jouluusta.
2. Joka paikas on kyllä ainaki punaasta tarpehiksi, mitä ne kommunistikki ennen vastusti joulua?
3. Joulusukat jalakoohin! Eikö tua ny mee vähä lataaseksi jo!
4. **JA MÄÄHÄN EN RUPIA SELEVIN PÄIN TONTTULAKKI PÄÄS OLEMAHAN KOKO PÄIVÄÄ!! RAAVAHAT IHIMISET TÄLLÄLAILLA KONSTAALOO!!**

•Lahajat pitää paketoora siävästi, naiset on jostaki syystä siinä hommas palio miähiä kätevämpiä. Mutta paketoonti on nii mukavaa hommaa nottei sitä malta teettää kaupas. Ja sitte sanot:

1. Kylläpä tätä joulupaperia menööki, ja kaikki samallaasta.
2. No vähä siitä tuli ruttuunen, minoon paremminki pakettiauton kuski ku paketooja.
3. No en mää muista mitä mihinäki paketis on, munko se olis pitäny kattua!!
4. **NO TÄMÄN SIITÄ SAA KU YRITTÄÄ AUTTAA! SYYTETÄHÄN HETI TOISTA VAIKKA ITTES OLIS VIKA!**

•Joululauluja on mukava kuunnella jouluna, eikä niitä kesällä onneksi pahemmin kuulekkaa. Kersat varsinki on innokkahia joululaulujen esittäjiä. Kehut esittäjiä seuraavasti:

1. Joo “maaa ooon niiin kaauuniis”, on se.
2. No nuatinviärestä minäki laulan, sen tähäre minen laulakkaa.
3. Jos jotaki muuta vaikka välillä, kyllä jouluna voi muutaki musiikkia kuunnella ku joululauluja!!
4. **JA JOS JOKU SILLÄ URKUHARMOONILLA VIÄLÄ KERRAN SOITTAJ JI
JOULUPUKKI JOULUPUKKI NII MÄ KYLLÄ PIÄNIN SEN
URKUHARMOONIN PÄREEKSI JA POLTAN PARAN ALLA!!**

•Jouluaatto aamuna on kaikki jo melekee valamista, enää piäntä laittamista.

1. Saunan torni ei verä!! Joulusauna jää ny käymätä.
2. Joulupuuro paloo pohojahan! Hammas katkes ku puraasit mantelihin.
3. Kinkku oli niin suuri notta son jääny sisältä raakaksi!!
4. **JULISTAKAA NY SE JOULURAUHA ÄKKIÄ NOTTA TÄSTÄ KAUIHASTA RESSISTÄ PÄÄSÖÖ!!! EI TÄTÄ ENÄÄ IHIMINEN KAUA KESTÄ!!**

- Jos oot keränny testis pisteetä 9-18 nii sinet ota joulua tarpehiksi tosisnas.
- Jos pisteetä on tullu 18-25 soot jo vähä kuusalla mitenkä pitää olla.
- 25-35 pistettä ja saat kattella ainaki samariiniä.
- Täyret 36 pistettä keränny onki jo joulurauhan tai lasareetipaikan arvoonen suaritus.

Tapautui Isossakyrössä 2006

Isokyrö-Bonus -ralli kaasuteltiin 11.3. Pohjankyrön Urheiluautoilijoiden 20. toimintavuoden kunniaksi oli seuralle myönnetty mahdollisuus järjestää Historic Rally Trophyn osakilpailu.

Tuuralan miehet kökkähommissa. Nyt pääsee kuivin jaloin pitkospuita pitkin yli Hangasnevan aina Fatisaarelle saakka.

Aurinkoinen sää helli 1700-luvun markkinaväkeä ja väkeä riitti ihmettelmään vanhan ajan tunnelmaa. Vanhan ajan hengessä soivat myös Juhana Nyrhisen valmistamat muinaissoittimet. Tuohitorven ja kehärummun vielä tunnistaa, mutta muut kuten soropilli ja munniharppu ovat jo vieraampia soittimia.

Kalliojärvelle valmistui tanssilavojen viereen uusi näyttämö katsomoineen. Toistaiseksi on katettu vasta näyttämö, mutta sateeton kesä oli suosiollinen yleisölle. Paikka on erinomainen niin teatteri-esityksille kuin konserteillekin. Avajaisissa lapsille esiintyi tohtori Orff ja herra Dalcrose ja ilta jatkui Mikko Alatalon laulattaessa yhteislauluja.

Isonkyrön raitti täyttyi pyöräilevistä reserviläisistä joiden reitti kulki Seinäjoelta Ylistaron kautta Isoonkyröön. Pohjankyrön talon edessä tapahtui ohimarssi. Seuraavana oli vuorossa seppeleen lasku Napuen taistelun muistomerkillä ja siitä matka jatkui Kalliojärvelle, jossa oli mahdollisuus uintiin ja saunomiseen. Kuva Sisko Mieltä

Isonkyrön kirjastossa oli Ilmari ja Timo Karhun puutöiden näyttely aiheena Harrastus ja työ - Lehmäjoen Puutyö 40 vuotta. Näyttelyyn oli kerätty töitä vuosien varrelta mm komea mahapiironki. Esillä oli myös vanhasta kirkosta tutut Neitsyt Maria ja Ylin Isä.

Yrittäjät vauhdissa 2006

Keväällä yrittäjät tekivät yhdessä Ylistaron yrittäjien kanssa matkan Helsinkiin. Ensin oli vierailu eduskuntatalolla ja illalla oli vuorossa ooppera Ryöstö Seraljista. Oopperasta poistuessa jouduimme vielä todistamaan makasiinien paloa.

Tulomatalla vierailukohteena oli Emil Wikströmmän museo. Kari Suomalaisen näyttely oli samassa paikassa. Hän kuuluu samaan sukuun ja osa luonnokauniista luodosta oli vieläkin yksityisalueena suvun hallussa.

Yläasteella oli kevättempauksena tapahtuma, jossa esiteltiin omia aikaan saannoksia ja yhtenä osana oli yrittäjäysteema. Muutamia yrittäjiä oli messujen tapaan esittelemässä toimintaansa. Nuoret osallistuivat innokkaasti erilaisiin kilpailuihin.

Mikäs oli kökkähommia tehdessä auringon paisteessa. Yrittäjät korjasivat, hioivat ja maalasivat torikojuja rattoisasti maailmaa parantaen.

Toukokuulla on paras aika patikoida Fatisaareen. Valitettavasti laavusta ei ole enää jäljellä kuin hiiltyneet lankut ja hevosenkenkä. Liekkö sitten kuivan kesän aikaan saaannoksia yhdistyneenä varomattomaan tulen käsittelyyn.

Paukanevalla Ylistarolaisten vieraana. Patikkareissun jälkeen maistui makkara nuotiotulilla. Kuvat PV

Yrittäjien tutustumiskierros oman pitäjän yrityksiin alkoi Lakeuden Neonin tiloista. Tutustuimme kuinka valomainokset syntyivät. Reissu jatkui Tuuralaan Nuujan Aulikselle ja sieltä Tuuran Timon valimoon. Tarkoitus on jatkaa tutustumista eri yrityksiin myöhemminkin.

**Hyvää Joulua
ja
Onnellista
Uutta Vuotta 2007**

**Tervajoen
Kiviveistämö Oy**

puh.06-478 7600
fax 06-478 7620

www.tervajoenkiviveistamo.fi

**Isonkyrön
seurakunta**

*toivottaa
Pohjankyrön kansalle
Joulurauhaa ja
Siunausta Vuodelle 2007*

TIIKO Oy

Kuljetukset, Lavetti, Maanrakennus

*Hyvää Joulua ja
Onnellista tulevaa vuotta!*

Kuljetusliike
LAURI YLINEN Ky
Hitsauskaasut- ja tarvikkeet
Nestekaasua
Tervajoki, puh 478 5070

Paulan Pirssi
Paula Markko • 0400 668 113
• 0400 362 027

V-M TUOMINEN Oy
puh 06- 472 4784, 0400-567 447

KYRÖNKIRJURIT OY
Pohjankyröntie 136, Isokyrö
Alli Koskinen-Keko Virpi Kukila
Puh/fax 06-471 3672 Puh/fax 06-472 4066

LVI-HUOLTO
Janne Salmi
Janne Salmi
050 528 7109

Rahti-Kujala Oy
Pohjankyröntie 89, 61500 Isokyrö

Kuljetus J. Kujala Ky
Luhdantie 54, 61500 Isokyrö
Timo Kujala 0500-365 666
Fax 472 4551

Rauhallista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
KELLARIKIRPPIS
Susanna Lehtonen 050-513 5066
su-ma suljettu
ti-pe 10-17
la 10-14

Olli Riihimäki Oy
Puh. 0400-662 289

Kalevi Riihimäki
maatalouskuljetukset
puh. 0400-263 511

Juhani Saukko Ky

Heikki Riihimäki Oy
Puh. 472 4546, 0400-861 028

**Vuokraa kone
ja puhalla itse!**

- eristeet ja kone mahtuvat kärryyn
- puhaltamalla täytät kaikki kolot
- edullinen ja nopea eristystyö
- ekologinen puukuitueriste ei kutise
- helppo energialaskua pienemmäksi

Soita! 020 8363156

LINJA-AUTOLIIKENNE

Jussi Lehtonen

06-471 3860, GSM 0400-797 000
www.jussilehtonen.com

Tmi Hannu Lehtorinta
Rakennuskonevuokraus ja rakennuspellitykset
puh. 0500-868 713

***Isonkyrön
Kukka ja Lahja***

*Pohjankyröntie 140
Hilkka Huhtamäki
puh. 471 4200*

*Rauhallista Joulunaikaa
ja Onnellista tulevaa Vuotta*

Aulis Nuuja Oy

aulis.nuuja@aulisnuuja.fi www.aulisnuuja.fi
Puh. 06-471 4444, fax 06-471 4666
0400-66 4444

**SUPER biokiinnite
VILJELYSOPIMUKSET
AKU viljasiilot
AKU-30 viljaruuvi
AKU-100
vaahtomerkkkausaine
Kuivaajan saneeraukset**

S & M ERKKILÄ OY

○ Karjankuljetus
○ Autokorjaamo
- päällirakenteet - rakennemuutokset

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta!*

KYRÖNMAAN SAMMUTINHUOLTO KY

**SISÄASIAINMINISTERIÖN
HYVÄKSYMÄ SAMMUTINHUOLTO**

● MYYNTI ● TÄYTE JA TARKASTUKSET

VAASA
Liisantie 1
Puh. 322 3465

ISOKYRÖ
Puh. 471 3840
0400-762 195
322 3465

*Hyvästä yhteistyöstä
kiittäen sekä
Menestyksellistä
Uutta Vuotta toivottaen*

**TOIKAN
TILIPALVELU KY**

Sirpa Toikka
06-478 5410

Kiittäen kuluneesta vuodesta
toivotan asiakkailleni

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta

Korjaamo Arto Kuusikko
471 3900, 0400-160 230

**SÄHKÖALAN
AMMATTILAINEN**

Toikan Sähkötyö Ky

66440 TERVAJOKI
06-478 5410, AUTO 0400-364 160
Telefax 06-478 5695

**Raimo
Hakala Ky**
Kalkinlevitys-
palvelu

KAIVINKONETYÖT • LAVETTIKULJETUKSET
0400-866 576

*Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!
Kiitos kuluneesta vuodesta.*

PARTURI-KAMPAAMO

F I I A

Anne Uusihaka
puh. 471 4220

**MUNKIN KAUPPA
ja KASVIHUONE**

66440 TERVAJOKI, puh. 06-478 5088

*Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta!*

ISONKYRÖN KULJETUS OY

puh. 0500-268 333

Isonkyrön Kiinteistöhuolto

Timo Saranpää
050-328 0280

- Toyota purkuosat -
Lae-Invest Oy

Laurilantie 7, 61500 Isokyrö
Puh. 471 3333 GSM 0400 763 065

Pohjankyröntie 139, 61500 ISOKYRÖ
puh. (06) 471 3362

Tmi MAKUMARIA
kiittää asiakkaitaan
kuluneesta vuodesta ja
toivottaa hyvää tulevaa
vuotta 2007 kaikille!

LOUNAS-KAHVIO

Maria Vuoriluoma
Pohjankyröntie 136
61500 Isokyrö
Puh. 06-471 4430 / 050-434 4432

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta!*

Polyno

Ritaalantie 3, 66440 TERVAJOKI
Puh. (06) 478 7100, Fax (06) 478 5605
www.polyno.fi email: myynti@polyno.fi

**PYÖRÄKORJAAMO
T:MI HARRY KARHU**

Pohjankyröntie 176 • 61500 Isokyrö
0400-569 808

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Pohjankyrö *lehti*

PS. Lahjakorttimme on hyvä joululahja

Kokonaisvaltaista ATK-palvelua
Laitteet ja ohjelmat kotiin ja konttoriin
Oheislaitteet ja tarvikkeet

Pohjankyröntie 136
61500 ISOKYRÖ
Puh. 06 471 0080
Fax. 06 471 0081

OPERAATIO HIUS

Avoinna:
ti-pe 10-18
la 9-14
muulloin sopimuksen mukaan

Marjo-Riikka Rimpisuo
Keskuskatu 2, 61500 Isokyrö
Puh. 06-471 4246

Asiamiesposti palvelee sinua liikkeen
aukioloaikoina

Lähikauppias
Valinta Mäkinen
61550 ORISMALA, puh. 472 4580

**TULE EDULLISILLE
JUUSTO-OSTOKSILLE**

Avoinna
ma-pe 10-17
la 9-14

JUUSTOKAUPPA
-tehtaanmyymälä-

Oltermannitie 6, Isokyrö Puh. 471 5120

*Helkan pito-
ja siivouspalvelu*

HELKA AITTANEN

0400 222 308

- Erialaisten juhlien ja ruokailujen järjestäminen
- Siivouspalvelut Kyrönmaan alueella

Kyrönmaan Rakennustarvike Oy
Tervajoki 06-478 5630, 478 5631

Vakkilan Maalaus ja Entisöinti

- Maalaus- ja tapetointityöt
 - Huonekalujen entisöintityöt
- Kettulan entinen liikekiinteistö

61500 Isokyrö
041 434 2443

**Lakeuden
NEON
VALOMAINOKSET**

Marttilantie 10
P. 414 9733, F. 414 97 24, 0400 265 235
www.lakeudenneon.fi

Nopea ja puhdas kalkki

**KYLMÄ-
SAARI**

61400 YLISTARO
06-474 0644
0400-363 604

HUOLTAA: TILATANKIT, JÄÄKAAPIT, PAKASTIMET,
KYLMIÖT, AUTOJEN JA TRAKTOREITTEN KYLMÄ-
LAITTEET, ILMALÄMPÖPUMPUT

OSTEOPAATTI

ILPO TOIKKANEN

- Nikama- ja nivelkäsittelyt ja tutkimukset
- Akupunktiot ja hieronta

Keskuskatu 5, Isokyrö

Puh. 471 3715, 0400-635 469

Automaalaamo Koski

P. 472 4355
f. 472 4855
Martti 0500-162 488
Rainer 050-583 1601

**KIRJANPITO- JA
TILINTARKASTUSPALVELU**

Tuula Kupari
040-741 3198

Parturi-Kampaamo

E n n a

P. 06 471 3830

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Fiberjoint Oy

Valokuitukaapelihitsaukset

Kortesluomantie 526, 61550 Orismala
GSM 0400-366 632
e-mail: vesa.valtari@netikka.fi

**Automyynti
Jorma Havina**

0400-666 096

RAKENNUSPALVELU
t:mi Veli-Jussi Viertola

puh. 471 4031, 0500-564 618

Joulurauhaa
Vihersuunnittelu
Kirsi Salomaa Ky
Salomaantie 66, 61520 Lehmäjoki
0500 868 765, www.salomaantaimisto.net

Rauhallista vanhan ajan Joulua
ja täyttymyksellistä vuotta 2007

ILVES
M E T A L L I
P L 2 6 6 1 5 0 1 Isokyrö

Ilves Metall Oy Puh. 06-471 6300
Tolkintie 16 fax 06-471 6319
61500 Isokyrö www.ilvesmetalli.com

TÄYDEN PALVELUN RENGASTALO
KAIKKI RENGASALAN PALVELUT

RENGASMESTA
KURIKKA (06) 450 7900, TERVAJOKI (06) 478 5450

VÄHÄKYRÖ
Puh. 478 4363
GSM 0500 567 411

ISOKYRÖ
Puh. 471 3636

Riemukasta Joulua ja Uutta Vuotta
toivottaa

Puusepäneliike
KEIJO HISSA

Keittiö-, komero- ja kylpyhuonekalusteet
Yryseläntie 49, 66440 Tervajoki
Puh. 478 5052, auto 0500 668 513, fax 478 5056

TATUN PUB

BILJARDI, TIKKATAULU
OLUTTA, A-OIKEUDET

TILAT VUOKRATTAVISSA
KOKOUKSIIN YM.
TILAISUUKSIIN.

POHJANKYRÖNTIE 139
PUH. 471 4053, 040 504 8773

TERVETULOA

Raimo Somppi Ay
puh. 0500-265 106

YRITTÄJIEN MAATALOUS OY
Matti Paasi
Keskuskatu 3, puh. 472 4588

KALLIOJÄRVEN VIHDEKESKUS

MAJOITUS- TANSSIT- JUHLAT JA KOKOUKSET
Tiedustelut ja varaukset 0400 667 629/ Harri Maunuksela

- Huippuartisteja joka viikonloppu
- Juhla- ja kokoustiloja 20-400 asiakkaalle
- lomamökkejä ympärivuotiseen käyttöön
- Grilli-Ravintola p. (06) 472 4860

Kalliojärvi

www.kalliojarvi.com

*Hyvää Joulua
Onnellista Uutta Vuotta*

**Kyrönmaan
Nuohouspalvelu**

T.Leppänen, puh. 0400 560 253

ravintola
Kirsikka

Sinikka Jokinen

Loukontie 6, 66440 Tervajoki
Puh. (06) 478 5770

**KYRÖNMAAN
PESULA**

Puh. 478 4866
SUSANNA JA ERKKI JÄRVINEN

Palonkylän
parturi - kampaamo
Virpi Palo
Palonkyläntie 17
4714230

**HAUTAUSPALVELU
NIEMI**

**Keskuskatu 2
ISOKYRÖ
p. 471 3760**

**SEO-HUOLTO
LEHMÄJOKI**

**Mäkynen ky
puh. 472 4286
050 326 3845 (Aaro)
FAX (06) 472 4391**

HARRASTUSJATYÖ - LEHMÄJOEN PUUTYÖ 40 VUOTTA

Puusepäntöitä vuodesta 1966 ja edelleen
mittatilauksena asiakkaille asentaen toimitettuna.

Timo ja Ilmari Karhu Puh. 472 4271

TOIVOTAMME KAIKILLE RAUHALLISTA JOULUNAIKAA!

Kunnon business-työkalu

Nordea Business MasterCardissa on monta etua käteiseen verrattuna. Kortilla saat räätälöidyt yritys- ja käyttäjäkohtaiset limiittirajat, tarpeellisen vararahaston kuluille, noin kuukauden korotonta maksuaikaa ja entistä tarkemman kulujen seurannan laskuerittelyn ansiosta.

Lisätietoja saat osoitteesta www.nordea.fi, omalta Nordea yhteyshenkilöltäsi ja Nordea Yrityspalvelusta 0200 2121 (pvm/mpm) ma-pe 8-18.

Nordea

Nordea Pankki Suomi Oyj

Muuraus- ja rakennuspalvelu T.Miilumäki

66440 Tervajoki
050 378 4383

TAKSI

Tarja Hasunen
Tervajoki
06-4785 665
0400-268 088

Palveluksessanne

TAKSI

Juha
Waismaa

040 595 9210

- Nahka
- Turkis
- Kangas

Isokyrö

mpelimo
Raija Moilanen

Hälväntie 828
66440 Tervajoki
Puh. (06) 478 1518
050 533 2918

Tervajoen AUTOHUOLTO OY

Loukontie 5, 66440 Tervajoki
Avoimna ma-pe 8.00 - 17.00
la 8.30 - 14.00
Huolto puh. 478 7025
Varaosat puh. 478 7000

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta

Huollot ja varaosat kaikkiin
automerkkeihin

TOYOTA - HONDA
Huolto ja alkuperäisosat

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta
Vuotta!*

DIESELKORJAAMO
V. KUJALA

KAIVINKONETYÖT

Myös pienkuormaaja kaapeli ja puutarhatöihin.
Lisälaitteet mm. Kaivuri ja ketjukavuri

Jyrki Kangas
0500-164025

Esan Paja Oy

Lehmäjoki
(06) 472 4340, 0500 363 834

Kiittäen kuluneesta vuodesta

Tapani Kangas

Puh. 472 4217

Lehmäjoki

Toiminta jatkuu edelleen

**KYRÖNMAAN
LÄHIVAKUUTUS**

Isokyrö 06- 471 5300

Laihia 06-477 4150

Vähäkyrö 06-478 4300

ISONKYRÖN FYSIKAALINEN HOITOLAITOS

ISOKYRÖ puh. 471 3467 • VÄHÄKYRÖ puh. 478 4598

FYSIKAALISET HOIDOT • HIERONTA • KUNTOSALI • UIMA-ALLAS
KOKOUSTILAT • SAUNA • GRILLIKOTA • AVANTOUINTI

Kari Mäki

Keskuskatu 3, ISOKYRÖ
Puh. 040 726 3329

LVI-TYÖ
S.Keisanen

*kiittää asiakkaitaan
kuluneesta vuodesta
ja toivottaa
Rauhallista Joulua
ja*

Onnea Vuodelle 2007

JOHAN

Puh. 472 4798

61550 ORISMALA
puh. 472 4673, 0400 366 473

JUHA KOSKELA Design

koruja

Liliuksenmutka 7 Isokyrö
vanha kotiteollisuuskoulu

4713 704 0400 922 426

*Kaiken maailman
Autoille*

Auto- ja Konekorjaamo
Velj. Lehtonen Ay
Latosaarentie 13
Puh. 471 3268

Star-Auto Oy

AUTOMYYNTI & MAALAAMO

ISOKYRÖ 06 471 3701, 0500 661 381

www.starauto.fi

✳ Luotettavaa Autokauppaa ✳

JR

KURIIRI

050-555 5669

0500-261 032

050-532 3111

KULJETUSPALVELU

Maatalousliike

Puska Oy

Maatalous

NOROLAMPI Ky

Tervajoki Puh. 478 5023

Laihia Puh. 477 0119 Mauri Puska

Hyvää Joulua ja

Onnellista

Uutta Vuotta 2007

**TERVAJOEN
AUTOKESKUS OY**

Tervajoen Autokeskus Oy Kaupparaitti 3, 66440 Tervajoki, myynti@tervajoenautokeskus.com

GRILLI-KAHVIO
Tarjantti

*Toivotamme
asiakkaillemme iloista
joulunaikaa ja onnellista
tulevaa vuotta!*

TARJANTIN
Kahvikamari

*Arkisin noutopöytä 11-14
Pitsaa päivittäin 11-21*

Tervetuloa syömään!

ISOKYRÖ 471 3875

TANUN TAVARA

K. Lehtonen
Perttiläntie 603
Puh. 472 4504, 0500 861 165

T:mi Raimo Kaksonen

Vesitorntie 10, Tervajoki
Puh. 478 5276, 040 550 1312
Radio-, TV- ja antennihuolto

**Käsityö- ja lahjaliike
VILLAVINTTI**

**Tilaus- ja pitopalvelu
WANHA TUPA**

Palveleva käsityöliike, josta löydät Jussituotteet,
kotimaiset kynttilät ja liinat ym. lahjat paketoituna!
Myymme myös Kalevala Koruja.
MA-PE 10-18, LA 10-15, SU 12-15 Puh. 470 1330

Tule viettämään tunnelmalliset pikkujoulet sekä
yksityistilaisuudet. Tilauksesta kotoiset leivonnaiset
kotileipomostamme. Tiedustelut ja varaukset:
Puh. 471 3443, 040 730 9390.

TERVETULOA KOTISEUTUTALOLLE!

www.rinta-jouppi.com

ja www.auto.fi

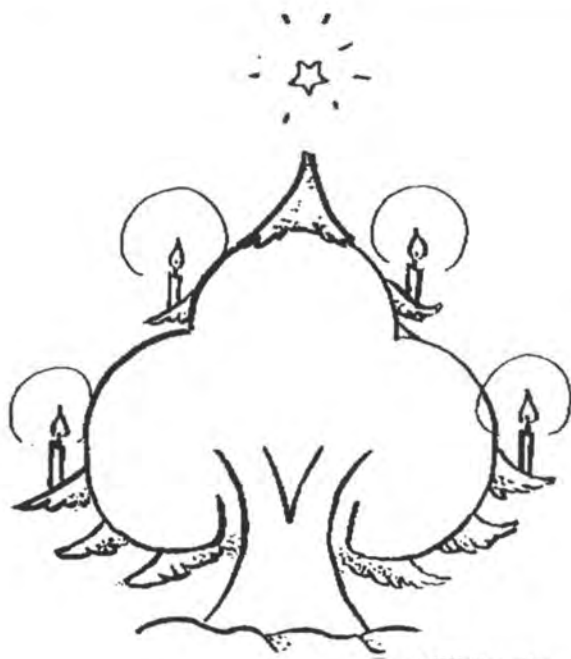
Noin 1200 auton

JÄTTIVALIKOIMA
kuvilla ja tiedoilla netissä!

Rinta-Joupin Autoliike

TERVAJOKI • TURKU • HELSINKI • PORI • VAASA • OULU • JYVÄSKYLÄ • MIKKELI

TERVAJOKI • (06) 478 7700

*Siinä, sydämeni, on sinun hiljaisuutesi
sinun juhlasasi, joulusi.*

*Rukouksesi olkoon vain:
valaise minun tallini, joulun lapsi.*

Jumalan Poika, maailman valo.

Kuuntele sydämeni.

*Anna Hänen siunata tämä hetki,
tämä joulu, tämä elämä.*

(Pia Perkiö)

Rauhallista Joulua!

Ylihärmän

Säästöpankki

Isokyrö Puh. (06) 471 5000

**ARKKITEHTUURITOIMISTO
JUKKA ULVINEN**

Ruusupurontie 5 ISOKYRÖ
puh/fax (06) 472 4618 ja 0400 661 421
jukka.ulvinen@netikka.fi

ISONKYRÖN LVI
PL 26, 61501 ISOKYRÖ
puh. (06) 471 4190
TARVIKE

myynti asennus huolto suunnittelu

Pohjankyröntie 139
61500 Isokyrö

liike avoinna
ark. 8-16.30
la 9-12

Nortech
M E T A L O Y

KONEISTUSPALVELUT TEOLLISUUDELLE

Tolkintie 21, 61500 Isokyrö
Puh. (06) 471 6700
nortech@nortech.fi, www.nortech.fi

Pollarin TAKSI

040 866 8668
Isokyrö

*Joulun toivotuimmat lahjat.
Tule tutustumaan laajaan valikoimaamme.*

KULTASEPÄNLIIKE AKI ARO Ky

Kauppakatu, 66400 Laihia

PUH. (06) 477 0324

**Hyvää Joulua ja
Onnellista uutta vuotta**

TAKSI Seija Leppinen

Taksi/invapalvelut
puh. 050 594 4863, 471 3780

Agro-Konsultointi Ky
Timo Ikola

- Maatalouden neuvontapalvelut
- ISO-VILJA[®]-teknologia

Pollarintie 36
61500 ISOKYRÖ

GSM 0400 488 949

0500 488 949

Koti/fax (06) 422 0190

*Rauhallista Joulua ja hyvää
Uutta Vuotta
toivottaa*

KORJAAMO Heikki Maunuksela

Puh. 0500 561 593
(06) 472 4556

VM-KULJETUS OY

- Nostolavat
- Vaihtolavakuljetukset
- Hiekoitukset ja harjaukset

Veli-matti Lepistö • Gsm 050 325 9725 • Isokyrö
www.vmkuljetus.fi

Isonkyrön keskustassa
vieraskoti LIIESA
Viihtyisiä majoitushuoneita
kohtuullisin hinnoin.

Tiedustelut

0400 871 522 Liisa

0400 664 659 Esa

Ps. Meillä onnistuvat myös kokoukset ja
pikkujoulut

Pohjankyröntie 135, Isokyrö
Puh. (06) 478 8000, fax (06) 478 8020

Isonkyrön Apteekki

Palvelemme ma-pe 9-17, la 9-13

Julkaisija: Isonkyrön Yrittäjät ry
Kansikuva: Kaamosvalo, Pirkko Viljanmaa
Taitto: Pirkko Viljanmaa
Painos: 2500 kpl
Painopaikka: kyröprint, Tervajoki

*Kiittäen
kuluneesta vuodesta
toivotamme
Rauhaisaa Joulua
ja
Onnea Uudelle
Vuodelle 2007*

**KYRÖNMAAN
OSUUSPANKKI**

*Kiitämme kuluneesta vuodesta
toivotamme*

*Hyvää ja rauhallista joulua
sekä onnekasta
tulevaa vuotta*

AINA EDULLISIA TUOTTEITA JA
YSTÄVÄLLISTÄ PALVELUA
LÄHELLÄ KOTIA
AVOINNA MYÖS SUNNUNTAISIN

KK-MARKET
HATTUNEN

puh. 471 5900 ISOKYRÖ

Valoisa Joulutalo

UPO
HELKAMA
AEG

CYLINDA
GRUNDIG
ELEKTROLUX

- stereot - videot - TV:t - pölynimurit
- kahvinkeitin, ym. ym. edullisin hinnoin

KYRÖNMAAN
SÄHKÖ OY

yli 30 v.

puh. 06-478 5300, fax 478 5446
044-056 1644

MAAKUNNAN SUURIN KORISTEVALAISIN VALIKOIMA